Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1323 ՆԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՄԱՅԻՍ 1888 (Ն. Տ.) 12 ՅՈՒՆԻՍ 1888 2 ՇԵՎՎԱԼ 1305

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

[illegible] غلطه‌ده نورادونکیان خانده (آرهولك)
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան ղրշ. արծաթ 160
» » վեցամսեայ » 80
» » եռամսեայ » 40
Գաւառաց եւ թղթատարով տարեկան » 240
Գաւառաց համար եւ թղթատարով վեցամսեայ » 120
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28
Դուրս ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Ընկերութեան վրայ է
Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չդարձուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 31 ՄԱՅԻՍ, 1888

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
(ՅՈՒՆԻՍ 4—8 ՅՈՒՆԻՍ.)

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ.

Երեկի Սուրհանդակաւ առնուած լրագիրք արեւելեան քաղաքական կացութիւնը վերստին քիչ մը մթագնած կը տեսնեն Յունաստանի և Թուրքիոյ միջեւ ծագած խնդրոյն առկախ մնալուն պատճառաւ. Թայմզին Վիեննայի թղթակիցն, որ այս խնդրոյ մէջ Թուրքիոյ կողմը կը բռնէ, արդարութիւն կը համարի խնդիրը ներկայացնել նաեւ ըստ Յունաց պատմութեան. Յունիս 6 թուով հետեւեալը կը հեռագրէ.

«Օսմ. և Հելլէն կառավարութեանց միջեւ Մանասդըրի հիւպատոս Պ. Փանուրիասի մասին ծագած վէճն, որ կարգադրուած կը կարծուէր, յանկարծ արծարծեցաւ վերստին. Աթէնքի կառավարութիւնն զՊ. Փանուրիաս ետ ղրկեց ի Մանասդըր, բայց օսմ. իշխանութիւնք զլացան պաշտօնական յարաբերութեանց մէջ մտնել անոր հետ, և հետեւապէս, Հելլէն կառավարութիւնը դադրեցուց պաշտօնական յարաբերութիւնները Լարիսայի օսմ. հիւպատոսին հետ. Խնդրոյն հելլենական պատմութեան նայելով, Պ. Փանուրիաս ամբաստանուած էր իւր թղթակցութեամբք քաղաքական դաւաճանութիւն մ'ընելուն համար, ուստի և նախարարապետ Պ. Թրիքուփիս Աթէնք կանչեց զնա բացատրութիւն տալու, միանգամայն խնդրելով Բ. Դռնէն որ հիւպատոսին յանցաւորութեան փաստերը տայ. Այս բան խոստացուեցաւ, բայց յետ երկար յապաղման, Աթէնք ղրկուեցան ֆրանսական թարգմանութիւնք ո՛չ թէ յունարէն բնագրաց, այլ սոցա թուրքերէն թարգմանութեանց. Պ. Փանուրիաս յայտարարեց թէ թուրքերէն թարգմանութեան վրայէն թարգմանուած այս ֆրանսերէն նամակաց մին ծայրէ ի ծայր չինծու է, իսկ միւսներուն մէջ կան շատ մը յաւելմունք, յապաղմունք և խեղաթիւրմունք. Հիւպատոսն յայտարարեց նաեւ թէ չինծու նամակին թուականն էր 1886, այսինքն երբ Թուրքիա և Յունաստան պատերազմի բռնուելու կէտին հասած էին, այնպէս որ մինչեւ իսկ եթէ ինք գրած լինէր այդ նամակ, յանցաւոր չէր իւր կառավարութեան տալուն համար տեղեկութիւններ ի մասին օսմ. զինուորական շարժմանց. Աթէնքի կառավարութիւնը Պ. Փանուրիասի բացատրութիւնները մատոյց Օսմ. կառավարութեան նկատողութեան, վերստին խնդրելով ներկայացուիլ յունարէն բնագրաց, բայց այս խնդրուած տակաւին ընդունելութեան չէ արժանացած. Քանի որ կը վախցուի թէ խնդրէն խառնաշփոթութիւններ կրնան ծագիլ, արդարութիւն է արձանագրել Յունաց այս պատմութիւնը. Միւս կողմէ, Սեռեսի և Քասթօրիայի օսմ. կառավարութեան հրամանաւ դադարեալ Մետրապոլտաց խնդիրն ևս, որ կարգադրուած կը կարծուէր, առաջուան վիճակին մէջ կը մնայ, աւելի քան երբեք հեռի կարգադրուելէ.»

—Նոյն խնդրոյ վրայ Աթէնքէ Ռիւտէր հետեւեալը կը հեռագրէ յունիս 6 թուով.

«Օսմ. դեսպանն այսօր տեսակցեցաւ Պ. Թրիքուփիսի հետ, և գանգատեցաւ թէ Լարիսայի օսմ. հիւպատոսին նկատմամբ հելլէն կառավարութեան ձեռք առած միջոցը կանխաւ իրեն (դեսպանին) իմաց չէր տրուած. Պ. Թրիքուփիս պատասխանեց յիշեցնելով Ն. Վսեմութեան թէ օսմ. կառավարութիւնն ալ Աթէնքի կառավարութեան կանխաւ իմաց չէր տուած Մանասդըրի հելլէն հիւպատոսին համար ձեռք առած միջոցը.»

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Չէթինէ, 5 յունիս.

Սահմանագլխէն առնուած լրոց նայելով, մայիսի վերջը Քուչի ցեղին եւ Հօթիի և Կրուտիի առնաւուտ ցեղերուն միջեւ կռիւ մը տեղի ունեցած է երկու հետեւանք ցեղային թշնամութեանց. Առնաւուտ մը սպաննեցաւ և ութ Առնաւուտներ վիրաւորեցան, բայց Չեռնակորացիք չվնասուեցան. Չէթինէի կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք առաւ վերջ տալու համար այս ցեղային կռիւներու, և շատ մը ձերբակալութիւնք եղան ի Փոտկորիցա.

—Վիէննա, 6 յունիս. առ Թայմզ.

Երէկ Չէթինէէ եկած պաշտօնական հեռագիր մը կ'ըսէր թէ մի քանի օր յառաջ կռիւ տեղի ունեցեր է Չեռնակորացւոց ոմանց և Ալպանիացւոց միջեւ, որոցմէ ութ անձինք վիրաւորուեր են, և մէկ ալ մեռեր է. Վաւերական աղբիւրէ կ'իմանամ թէ այս դէպք, զոր Չէթինէի հեռագիրն իբրեւ սահմանակից թշնամի ցեղերու կռիւ կը համարէր, Չեռնակորացւոց կողմէ աւազակութեան գործ մ'է լոկ. Իրողութիւնը սապէս է. Մայիս 30 ին Քուչի ցեղէն խումբ մը Չեռնակորացիք մտան օսմ. հող, և սահմանագծէն երկու մղոն հեռի դարանամուտ եղան. Հօթի և Կրուտա ցեղերէն իբր 12 Ալպանիացիք որք հարսնիքէ կը վերադառնային, այն կողմէ անցան. Չեռնակորացիք վատապէս յարձակեցան Առնաւուտներուն վրայ, որոցմէ երեքն սպաննեցին և վեցը վիրաւորեցին. Եղելութիւնն իմացուելով, աւազակներն հալածեցան, բայց դէպ ի չեռնակորեան հողն ի փախուստ դառնալով, հոն ապաստանեցան, և չեռնակորացի սահմանապահները զանոնք պաշտպանելով, ձերբակալման թոյլ չտուին.»

ՖՐԵՏԵՐԻԿ ԿԱՅՍՐ

Երեկի Սուրհանդակաւ առնուած լրագիրք կը ծանուցանեն խորհրդարանական նստաշրջանի տեւողութեան մասին Ֆրետերիկ կայսեր և իւր նախարարութեան միջեւ ծագած վէճին շարունակութիւնը. Կայսրը նստաշրջանի տեւողութիւնն երեք տարիէն հինգ տարւոյ բարձրացնող օրէնքը վաւերացնել կը դժկամակէր, բայց յանձն կ'առնուր վաւերացնել եթէ ներքին գործոց նախարար Պ. Ֆոն Փութքամըր կարենար բացայայտ ապահովութիւն մը տալ թէ ընտրութիւնք ազատօրէն պիտի կատարուին առանց կառավարական միջամտութեան ու ճնշումի. Բրուսիոյ Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ Ազատականք վերջին օրերս դառնապէս գանգատած էին Պ. Ֆոն Փութքամըրի ընտրական ճնշումէն. Կայսեր նամակն, որով անուղղակի կը պախարակէր ներքին գործոց նախարարին այս արարքը, նախարարական տագնապ մը յառաջ բերաւ. Կայսրը կ'ուզէր որ նոր օրէնքին հետ մէկ տեղ իւր նամակն ևս հրատարակուէր. Պիզմարք կայսեր մօտ գնաց, եւ յետ երկար խորհրդակցութեան, տարհամոզեց զնա. Վերջին հեռագիր մը Պերլինէ, յունիս 7 թուով, կը ծանուցանէ թէ նոր օրէնքը վերջապէս հրատարակուած է Կայսերական Պաշտօնական Լրագրոյն մէջ. բայց յունիս 8 թուով հեռագիր մ'ալ ներքին գործոց նախարարին հրաժարումը կը ծանուցանէ. Այս երկու լուրեր կը ցուցնեն թէ այս նոր գժտութիւն ևս անհետացած է Պադեմպերկեան ամուսնութեան խնդրոյն առթիւ ծագած գժտութեան պէս. Նշանակելի իրողութիւն մ'է սակայն թէ՝ ո՛րչափ թոյլ կուտայ իւր առողջական կեղակարծ վիճակ՝ Ֆրետերիկ կայսր առիթ չփախցներ իւր ազատական զգացումներն արտայայտելու.

Վիէննա, 5 յունիս.

Կայսրն առանձին ունկնդրութիւն շնորհեց Տոն Քարլոսի, զոր ի ճաշ հրաւիրեց.

—Կը ծանուցուի թէ աւստրեւմաճառ հասարակային եւմտացոյցն իբր հինգ միլիոն ֆիորինի յաւելուած մը կը ներկայացնէ, որ 4,200,000 ֆիորինը պատերազմական ծախուց վրայ. Բազմհարուածեան հրացանաց համար նախարարը կը խնդրէ 13 միլիոն ֆիորին, զինուորական նոր կազմաւորութեան ծախուց համար 3,800,000 ֆիորին. Պատերազմական նախարարութեան յատուկ արտասովոր վարկն է 47,000,000 ֆիորին, որոյ 16,700,000 ֆիորինն ապագայ ծախուց համար, և մնացեալ մասն արդի ստիպողական ծախուց համար.

—Իտալիոյ Թագաւորին եղբայր եւ Սպանիոյ նախորդ Թագաւոր Ամէտէօ Իշխան նշանեցաւ իւր քրոջ և Նաբոլէոն Իշխանի դուստր Լէթիցիա Պոնաբարդ Իշխանուհւոյն հետ, յորմէ 22 տարեկան մեծ է. Իշխանուհին 21 տարեկան է, Իշխանը՝ 43. Այս պայմանաց մէջ կատարելի ամուսնութեան մը համար Պապէն յատկապէս արտօնութիւն խնդրել հարկ եղաւ, և Պապը դժուարաւ հաւանեցաւ. Ամէտէօ Իշխանին երկրորդ ամուսնութիւնն է այս. Առաջին կինը մեռած էր 1876ին.

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԻՒՐ ԳԱՂԹԱՅԻՆ ՁԵՌՆԱՐԿՔ

Իտալիոյ և Զանզիպարի Սուլթանին միջեւ ծանր վէճ մը ծագեցաւ. Իտալիա Զանզիպարէն մաս մը հող կը պահանջէ, և Սուլթանը կը մերժէ. Իտալիա իւր պաշտօնական յարաբերութիւնները դադրեցուց, և երկու մարտանաւեր ղրկեց Զանզիպարի եզերքը, Սուլթանն ահաբեկելու.

Իտալացիք կ'ըսեն թէ Զանզիպարի նոր Սուլթանը կը զլանայ գործադրել իւր նախորդին և Իտալիոյ միջեւ կնքեալ պայմանագիրն, ի մասին թողման իւր ստացուածոց մէկ մասին. Բայց կը կարծուի թէ խնդիրը բարեկամապէս պիտի կրնայ կարգադրուիլ, զի Անգլիա և Գերմանիա իրենց ստացուածոց ապահովութեան համար փափաքող են Զանզիպարի խաղաղութեան պահպանման.

Ռիֆորմա կ'ըսէ թէ իտալեան դրօշին վար առնուիլն և պաշտօնական յարաբերութեանց խզումն հետեւանք են Զանզիպարի Սուլթանին մերժողական պատասխանին, որով չէր ուզած ներում խնդրել Իտալիոյ Թագաւորէն՝ Ն. Կ. Վեհափառութեան նամակն ընդունել չուզելուն և ընդունելէն ետքն ալ անքաղաքավար պատասխան մը տալուն փոխարէն.

Այսպէս կ'ըսեն Իտալացիք, չգիտենք ո՛ր աստիճան ճշմարտութեամբ. որովհետեւ խեղճ Զանզիպար ո՛չ լրագիր ունի, ո՛չ ալ հեռագրական գործակալութիւն, իւր դատն ըստ արժանւոյն ներկայացնելու համար Եւրոպացւոց առջեւ. Մեր հաւանականը սա միայն կրնայ լինել ներկայ պարագայից մէջ թէ, նախանձելով Անգլիոյ և Գերմանիոյ, որք յաջողած են ընդարձակ երկիրներ գրաւել ի Զանզիպար, Իտալիա ևս պատրուակ մը կը գտնէ անտէր կարծուած այդ աւարէն ինք ևս բաժին մը հանելու.

—Հռոմ, 8 յունիս.

Կառավարական աղբիւրէ կը ծանուցուի թէ Իտալիա իւր այս տարւոյ մեծ ռազմափորձերուն բնաւ օտար զինուորական հանդիսատեսներ չպիտի ընդունի, և ինք ալ զինուորականներ չպիտի ղրկէ օտար ազգաց ռազմափորձերուն.

ՆԱԽԱԳԱՀԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Միացեալ Նահանգաց ժողովրդականք (դեմոկրատք), համագումար ժողով կազմելով, արդի Նախագահին վերընտրութեան քուէ տուին. Հետեւապէս, նախագահական առաջիկայ պայքարին մէջ, ժողովրդականաց ընտրելին պիտի լինի Պ. Կրովըր Քլիվլէնտ. Իսկ Հանրապետականք իրենց ընտրելին չորոշեցին դեռ. զի նախագահական վերջի պայքարին մէջ Հանրապետականաց ընտրելին եղող Պ. Պլէյն, զոր վերստին առաջարկել կը խորհէին շատ մը Հանրապետականք, այս օրերս վերջնապէս հրաժարեցաւ ընտրելութենէն.

Պերլին, 7 յունիս առ Թ. Ն.

Տակաւին բան մը չենք գիտեր այն միջոցներու վրայ զորս գերման կառավարութիւնը ձեռք պիտի առնու Գերմանիոյ վաճառականութիւնն և արհեստագործութիւնը պաշտպանելու համար ընդդէմ ռուսական արտադրութեանց. Կ'ըսուի թէ Աւստրիոյ հետ բանակցութիւնք տեղի կ'ունենան, Ռուսիոյ դէմ միահաղոյն միջոցներ ձեռք առնլու համար.

—Ի պատիւ Լուտերի յօրինուած թատերախաղ մը ներկայացուեցաւ ի Պերլին Վիքդորիա կոչուած մեծ թատրոնին մէջ, որ լի էր Պերլինի ընկերութեան ընտիր և ուսեալ դասուց վերաբերող բազմութեամբ մը. Բրուսիական գրաքննութիւնը դժկամակութեամբ տուաւ այս թատերախաղի համար խնդրուած արտօնութիւնն, եւ անոր այլ և այլ մասերը, մանաւանդ առաջին արարուածը, մեծապէս կրճատեց եւ չափաւորեց, Պապութեան դէմ շատ խիստ գտնելով. Խաղն եւ դերասանք ջերմապէս ծափահարեցան. Զանազան արարուածներու մէջ տեղ երգեցիկ խումբ մը կ'երգէր սաղմոսներ, որոց կը ձայնակցէին հանդիսականք, իբրեւ թէ եկեղեցւոյ մը մէջ. Ֆրետերիկ Կայսր ցաւեր է լսելով թէ պաշտօնական-ոստիկանական գրաքննութիւնը շատ կրճատեր է այս խաղ.

—[illegible] կ'իմանայ թէ 400 ռաշվերայներէ բաղկացեալ վաշտ մը պուլկար կառավարութեան տնօրինութեամբ Պուրկազ ղրկուած է, ամրութիւններ շինելու.

—Սպանիոյ պաշտօնական մարմիններ, և մինչեւ իսկ նախարարներէն ոմանք, տակաւին կը պահանջեն որ Սպանիա պաշտօնապէս մասնակցի 1889ի Փարիզեան Արուեստահանդէսին. Մատրիտի կառավարութիւնը դեռ վերջնական որոշում չտուաւ.

—Վիեննայէ կը հեռագրուի առ Սդանտարտ թէ Կ. Պոլսէ օտար դեսպան մը արձակուրդով մեկնած միջոցին Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեր է առաջարկել նմա որ հարցունէ իւր կառավարութեան թէ բան մը չէ՞ կարելի ընել ի լուծում պուլկարական խնդրոյն. Ն. Կ. Վեհափառութիւն յարեր է թէ ինք տրամադիր է պէտք եղածն ընել վերջ տալու համար Արեւելից արդի խռովեալ վիճակին. Դեսպանը Վեհ. Սուլթանին այս փափաքն հաղորդեր է իւր մեծին, արտաքին գործոց նախարարին, որոյ հրահանգով պատասխաներ է Ն. Կ. Վեհափառութեան թէ «Եւրոպիոյ արդի վիճակն այնպէս է որ լաւագոյն ևս է բնաւ չխօսիլ առկախ խնդիրներուն վրայ. Կրնայ պատահիլ դէպք մը որ դիւրացնէ համաձայնութիւն մը, բայց առ այժմ, և գուցէ երկար ժամանակի մը համար, ո՛չ մէկ պետական մարդ չպիտի ուզէ եւրոպեան քաղաքականութեան մէջ տիրող հանդարտութիւնը խռովելու պատասխանատուութիւնն ստանձնել.»

—Եւրոպեան լրագիրք քաղաքական կարեւորութիւն մը կուտան Ռուսիոյ դեսպան Պ. Նէլիտովի յուզած պատերազմական տուգանաց վճարման ծանուցեալ խնդրոյն.

—Ֆրանց Եօզէֆ կայսրն ի մօտոյ յԻտալիա պիտի երթայ ի փոխադարձ այցելութիւն Ումպէրթօ Թագաւորին. Կայսրը պիտի երթայ եթէ ո՛չ մինչեւ Հռոմ, գէթ մինչեւ Պոլոնիա, հոն կազմուելիք հանդէսներուն առթիւ. Այս առթիւ կը հեռագրուի Հռոմէ թէ Պապն այս օրերս բարձրաստիճան Աւստրիացի մ'ընդունելով, դառնապէս գանգատեր է Իտալիոյ նկատմամբ աւստրեան կառավարութեան համակիր ընթացքէն. զի Աւստրիա, որ երբեմն անչափ հաւատարիմ էր հռոմէական եկեղեցւոյն, այժմ Իտալիոյ յեղափոխական «ապօրէն» թագաւորութեան բարեկամութիւնը գեր ի վեր կը դասէ Պապին բարեկամութենէն. Վատիկանի մէջ շատ կը վախցուի թէ Եռեակ Դաշնակցութիւնը Պապին աշխարհական իշխանութեան խնդրոյն վրայ և Հռոմայ մայրաքաղաքին խնդրոյն վրայ Պապութեան և իւր կրօնական—քաղաքական յաւակնութեանց համար վնասաբեր հետեւանքներ պիտի ունենայ.

—Մեկ քանի շաբաթ յառաջ Ռումանիոյ Կարոլ Թագաւորին նստած սենեկին պատուհաններուն վրայ կրակ ընող Ռումանն յիմարանոց փոխադրեցաւ, բժիշկներն հաստատած լինելով թէ խելագար է.

—Փարիզեան Արուեստահանդէսին առթիւ, Պուլկարներն ալ խօսքի կը խառնուին. Պուլկարիա ևս կը փափաքի պաշտօնապէս ներկայացուիլ այդ Արուեստահանդէսի մէջ. բայց կը խնդրէ որ օսմանեան ճիւղին մէջ չդնեն զինք, այլ առանձին տեղ մը տան պուլկար մասնակցողներուն. Այժմ մասնախումբ մը կը կազմուի, որ պուլկար մասնակցողաց բոլոր արտադրութիւնները պիտի կեդրոնացնէ ի Սոֆիա, և անտի պիտի ղրկէ Փարիզ.

—Սոֆիայէ կը հեռագրուի թէ Փոփով հազարապետի դատապարտման խնդիրը ծանր անհամաձայնութիւններ յառաջ բերած է Ֆերտինանտ Իշխանին և նախարարութեան միջեւ. Ստուար կուսակցութիւն մը կը մղէ Իշխանը ներել Փոփովի յանցանքը, բայց Իշխանը կը վարանի, զի նախարարապետ Պ. Սթամպուլով և պաշտօնակիցք ոմանք կը պահանջեն որ Փոփով որոշեալ պատիժը կրէ բոլոր խստութեամբ. Նախարարներէն Պ. Պ. Նաչեւիչ և Սթոյլով ներում կ'առաջարկեն Իշխանին.—Պ. Քարավելով յայտարարեր է թէ ի ձեռին ունի պաշտօնագրեր որք կ'ապացուցանեն թէ Անգլիա և Աւստրիա դեր ունեցան պուլկարական տագնապին մէջ. Քարավելովեան կուսակցութեան խորհուրդն է միանալ Պ. Ռատոսլաւովի հետ, իշխանութեան հասնելու համար, յորժամ նոր ընտրութիւնը պիտի կատարուին, և Քարավելովեանք վստահ են թէ ստուար մեծամասնութիւն պիտի ստանան. Նորակազմ Երեսփոխանութիւնն Իշխանին հրաժարականը պիտի պահանջէ, եւ Ռուսիոյ հետ պիտի համաձայնի.—Պուլկարիոյ հաստատեալ կարգաց ընդդիմադիրք այս տեսակ խորհուրդներով կ'օրօրուին ամիսներէ ի վեր. բայց Ֆերտինանտ Իշխանին կառավարութիւնը նուազմոն նշոյլ չի ցուցներ դեռ.

—)(35)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏԻՆ ԱՂՋԻԿԸ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ԲԱՐՔԵՐ

Ու լռած էր Աստղիկ, օր մը բառ մը չէր արտասանած գանգատելու . . . ։

Բայ չէ՛, գիշեր մը, երբ Արամ ուզեր էր երթալ գտնել Պէռէնիսը՝ Աստղիկ յուսահատութեան մեծ վայրկենի մը մէջ որ դիւցազնութիւն կը ծնի՝ յայլայլմէ եղած ինքզինք անվեհեր նետած էր սենեկին դրան առջեւ արգիլելու համար Արամը դուրս ելնելէ, և այն ատեն, խելացընոր, աչերը բարկացայտ, գոչած էր, հրամայած էր «չը պիտի երթաս»՝ ընդհուպ ծնրադրեալ ու արտասուագին աղաչելու, աղերսելու անոր. «Ա՛խ, մ'երթար, Արա՛մ, մ'երթար . . . ։»

Բայց Արամ գացած էր. «լալկան տըղայ մոլիկ ընելու ժամանակ չունէր։»

Արամ չէր բնաւ սիրեր զինքը, գիտէր Աստղիկ, բայց կը յուսար, օր մը վերստին չը՞ պիտի սիրէր զինքն. այլ աւաղ, երեք գարուններ յաջորդեցին իրարու. երեք անգամ վերակենդանացաւ բնութիւնը, բայց սէրն Արամի սրտին մէջ չէր վերածնած բնաւ, ընդհակառակն։

Այժմ գիշերն ընթրելէ յետոյ չէր որ Արամ կը հեռանար տունէն, այլ օրեր, շաբաթներ ամբողջ. Նստած պատուհանին առջեւ կը նշմարէր ու ամեն անգամ վըրդովմամբ կը նշմարէր Աստղիկ երեկոյեան դէմ Արամի պանքային պահապան Մարգարը, որ կուգար կրկնել իւր սովորական բանաձեւը. «էֆէնտին այս գիշեր չը պիտի գայ։»

Եւ չէր գար «էֆէնտին»։

Ու երիկուն մը սպասուհին իւր տիկնոջ, Աստղիկի սենեակն ելնելով անոր հաղորդելու թէ «Մարգարը լուր բերած է որ էֆէնտին այդ գիշեր չը պիտի գար,» համարձակեցաւ ամօթխած ձեւերով խընդրել իւր «հանըմէն» որ հաճի իրեն կարդալ —քանզի ինք չէր գիտեր ընթեռնուլ— նամակ մը զոր քիչ յառաջ ստացած էր Պարտիզակէն. ու այն ատեն հեզահամբոյր տիկինը կարդաց իրեն ինչ որ իւր ամուսինը կը գրէր, թէ «արտերնին այդ տարի շատ յաջող հունձք պիտի տար, և շնորհիւն Աստուծոյ, պիտի կրնային այդ առատ հունձքին արդիւնքով վճարել իրենց պարտքը, որով թերեւս յառաջիկայ ամառ իսկ այլ ևս Թագուհին, իւր սիրելի Թագուհին, պէտք չը պիտի ունենար ծառայելու և գիւղ պիտի վերադառնար ուր իրարմով երջանի՛կ պիտի ապրէին։»

Կարդաց Աստղիկ, խանդաղատեցաւ, զգածուեցաւ ու հարցուց իւր սպասուհւոյն. «կ'ուզե՞ս, Թագուհի, նորէն կարդամ . . . ։»

Եւ երբ սպասուհին շնորհապարտ դուրս ելաւ սենեկէն՝ այն ատեն Աստղիկ արտասուեց և դառնապէս. Թագուհին, իւր սպասուհին, երջանի՛կ էր։

Յուսահատ էր Աստղիկ ու շատ յուսահատ. չունէր բնաւ սփոփանք, բայց օր մը այդ սփոփանքն աշխարհ եկաւ. ծնաւ զաւակ մը, հրեշտակային արարած մը, հասոր իւր սրտին, ուրկէ կարծես պահ մը բարձաւ ամեն վիշտ, ամեն կսկիծ։

Այդ անխօս անխելահաս մանկիկը կ'ուզէր սրբել այն արտասուքները զորս անգութ հայրիկին հեզել կուտար իւր մայրիկին. կը ժպտէր իրեն անմեղունակ ու տակաւ զօրանալով կը թոթովէր «մայրիկ մայրիկ», եւ յանկարծ այդ քաղցրիկ «մայրի՛կ»ը կ'ամոքէր Արամի անիրաւ կշտամբանաց դառնութիւնը։

Հէ՛գ Աստղիկ, ի՛նչ պատրանքներ չէր ունեցած իւր մանկան վրայ. մտածած էր թէ գուցէ այդ մանուկը միութեան կապ մը պիտի ըլլար իրենց մէջ, գուցէ Արամ զինքը իւր զաւկով պիտի սիրէր. բայց անխիղճն օր մը փոքրիկ խաղալիկ մը, օր մը շաքարիկ մը չէր բերեր բնաւ։ Չէր սիրեր իւր զաւակն ալ, աւա՛ղ։

Ի՛նչ մեծ տենչ մը, ի՛նչ մայրենի արդար փառասիրութիւն մը ունէր իւր ծընողաց ներկայացնել իւր չքնաղագեղ թոռնիկը, սակայն Արամ կ'արգիլէր . . . բայց, յուսահատ, ճարահատ, Աստղիկ քաջութիւն ունեցած էր դիմելու պէյին եւ խնդրելու որ բարեխօսէ իւր ամուսնոյն մօտ որպէս զի թոյլ տայ իրեն տեսնել իւր ծնողքը. պէյը որ մասնաչափ մ'իսկ չէր հրաժարած նորա նկատմամբ իւր ունեցած դիտաւորութիւններէն, նա որոյ ցանկութիւնը վրէժխնդրութեան փոխուած էր այժմ վասն զի Աստղիկ անսասան կը մնար իւր պարկեշտութեան մէջ, փոխարինութիւն խնդրած էր, եւ այն ատեն Աստղիկ գոչած էր անբացատրելի զայրոյթի մը մատնելով զինքը, պէյը. «Կը մեռնիմ, կ'սպաննեմ ինքզինքս, բայց գիտցէ՛ք, պէյ, չեմ սպաններ պատիւս։»

Եւ պէյն եւս առաւել անյագ վրէժխնդրութեամբ լցուած էր իւր նկատմամբ։

ԼԲ

«Շքեղ և արտաքոյ կարգի» ներկայացում մը պիտի տրուէր Բերա Վէրտիի մէջ ի նպաստ Խիզանու ընկերութեան. բոլոր Բերայի հայ ծաղիկ դասուն ժամադրավայրը պիտի ըլլար այդ թատրոնը շաբաթ գիշեր, ուր մեծաւ պատրաստութեամբ պիտի ներկայացուէր Սէր առանց համարման (*) դրամն որոյ մէջ Երգօլի կոմսին դերն ստանձնած էր Ադամեան և կոմսուհւոյն դերն յաւէտ ողբացեալն Նուարդ։

Ընկերութեան ժիրաժիր անդամները ցրուեալ էին ներկայացման բոլոր տոմսերը. Արամ ընդունած էր «պէնուարի» գեղեցկագոյն օթեակի մը տոմսն զոր չէր կրցած մերժել ի յարգանս «Վսեմաշուք» նախագահին այցաքարտին, որ կ'ընկերանար այդ տոմսին։

Վճարուած էր ուրեմն այդ օթեակին գինն, և Արամ մտածեց Աստղիկը թատրոն տանիլ, քանի որ մասնաւոր զոհողութիւն մ'ըրած չը պիտի ըլլար այդու։

Աստղիկ սովորած իւր տխուր կեանքին, ուրկէ դուրս ամեն ցնծութեան առիթ եւս առաւել դառնապէս զգացնել պիտի տար իրեն իւր վշտալի կեանքը՝ մտածեց ու յուսահատօրէն մտածեց մերժել Արամի առաջարկը. բայց ի վերջոյ յանկարծական գաղափարէ մը լուսաւորեալ, եկաւ խանդալից ու աշխուժիւ բռնել անոր.

—Երթա՛նք, Արամ, ինչպէս որ կ'ուզես, ժամանակ մ'է կ'անցունենք. երթա՛նք։

Հաւանած էր ուրեմն Աստղիկ. ներկայ պիտի գտնուէին Սէր առանց համարման թատերգութեան։

Աստղիկի արդուզարդը շատ մը պէսպէսից ու փոփոխութեանց կարօտ էր. բանտարկեալ իւր տան մէջ, նա առիթ չէր ունեցած, պէտք չէր ունեցած խնամելու իւր արդուզարդը. գիտէր թէ ո՛րքան պչրասէր ու հետաքրքիր կանայք այդ ներկայացման երեկոյին պիտի ծիծաղէին իւր շրջազգեստին վրայ. «ռոպ» մը գէթ անհրաժեշտ էր իրեն համար. բայց օր մը հազիւ կը մնար ներկայացման, արդէն ժամանակ չը կար զայն շինել տալու. կ'երեւակայէր այն անողոք վճիռը զոր համակ կին-հանդիսավայրը պիտի տար իւր նկատմամբ. «վարժապետին աղջիկը այսքան ճաշակ կրնայ ունենալ։» Է՛հ, երեկոյթի մը երիկուն, տիկին մը, Տիկին Սաթենիկ, չէ՞ր ըսած. «վերջապէս վարժապետի աղջի՛կ . . . ։» Այո, այո, գիտէր, շատ հեգնոտ ժպիտներ պիտի ունենային իրեն համար ծաղրասէր օրիորդներ որք միմեանց արմուկ հրելով իրարու ցոյց պիտի տային զինքը։

Բայց յանձնառո՛ւ էր այդ ամենուն Աստղիկ, զի Արամ որ անգթօրէն ցայն վայր լքած էր զինք և օր մը զինքն զբօսցնել չէր մտածած, օթեակ մը վարձած էր իրեն համար և թատրոն տանիլ կ'ուզէր զինք. արդեօք սիրոյ կայծ մը բոցավառած էր անոր սրտին մէջ. արդեօք կը սիրէ՞ր զինք դեռ։ Այս հարցումներն էին զորս Աստղիկ սրտատրոփ կ'ուղղէր ինքն իրեն, վայրկենական ոգեւորման մը ներքեւ մոռնալով այնքան ատեններու վշտակրութեան ամեն տխուր յիշատակ. կարծես սիրոյ մի փոքր արտայայտութեան ևս կ'սպասէր, ներելու համար Արամին ամեն բան։

Կը յուսար . . .

Ոչինչ խնդրեց Արամէն իւր արդուզարդը նորոգելու համար, ոչինչ. կ'զգուշանար սովորական խեթծանաց տեղի տալէ. միայն նեղցնել տուաւ իւր չփակը որ շատ լայն կուգար իրեն, նիհարցած ըլլալով ինք. ու մոռնալով Ադամեանը զոր թատերաբեմին վրայ երազել իւր մանկութեան երջանկութիւնն էր եղած, աղօտ կերպով կը հաւատար երանաւէտ յեղաշրջութեան մը իւր ամուսնոյն զգացմանց մէջ եւ ցնծութեամբ կ'ոգեւորէին իւր աչքերն։

Շաբաթ գիշեր էր. մի հոծ բազմութիւն Բերայի հայ ընտրելագոյն ընկերութեան կը գրաւէր Վէրտիի բոլոր օթեակներն։

Այս պահուս Արամ ու Աստղիկ բազմած էին իրենց օթեակը. վարագոյրն իջած էր առաջին արարուածին վրայ, և դադարի միջոցն ըլլալով՝ Թորոս պէյ եկած էր անոնց օթեակն իւր այցելութիւնը տալու, ուր Արամ առանձին թողուց զինք Աստղիկին հետ՝ իւր կողմանէ պարտաւորեալ ըլլալով բարեկամաց օթեակներն այցել։

ՏԻԳՐԱՆ ԿԱՄՍԱՐԱԿԱՆ

(Շարունակելի)

(*) L'Amour sans estime, դրամ հինգ արարուածով։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Հեռագիրը ծանոյց Զօր. Պուլանժէի յարուցած վիճաբանութեան ելքը։ Երեկի Սուրհանդակաւ առնուած լրագրերէն կը տեղեկանանք թէ Պուլանժէի ճառին ընթերցումն ամեն վայրկեան ընդհատուած է զայրացած Երեսփոխանաց բողոքներով, քրքիջներով և հեգնական դիտողութեամբք։ Զօրավարն իւր ճառն սկսաւ սա անպարծ յայտարարութեամբ թէ «իմ անուանս վրայ եղած ընտրական ցոյցերն երկրին մէջ շարժում մը կը ցուցնեն, զոր Ժողովոյս բացատրել պարտականութիւն կը համարիմ»։

«Ֆրանսա զուրկ է ապահովութենէն որուն պէտք կը զգայ։ Նոր դրութիւն մը հարկաւոր է։ Այս վիճակին պատճառը սա է թէ Հանրապետութիւնը սխալ հաստատուած է։ Հանրապետութիւնն ո՛չ մէկ անձի բռնացուածքն է, այլ հասարակաց պարտի լինել։ Ամեն Ֆրանսացիք իրաւունք ունին մասն ունենալու կառավարութեան մէջ։ Դժբախտաբար, պատեհական (չափաւոր) կուսակցութիւնն այդպէս չի հասկնար Հանրապետութիւնը միայն խմբակի մը ձեռաց մէջ մնացեր է, և ատկէ յառաջ կուգան անվերջ երկպառակութիւնք։ Ազնուական, պահպանողական և արմատական յորջորջումներն անիմաստ բառեր են։ Կարելի է մին և միւսը լինել, առանց հակառակելու կառավարութեան, որ համայն քաղաքացւոց կարծեաց բացատրութիւնը պարտի լինել Հանրապետականաց և Պահպանողականաց ձայներուն իմ անուանս վրայ միանալը դիւրաւ հասկնալի է. զի անոնց վիրաւորեալ հայրենասիրութիւնն ուրիշ կերպիւ չէր կրնար արտայայտիլ։ Մեր գաւառաց կրած տառապանքը մի կողմէ և Խորհրդարանին ապիկարութիւնը միւս կողմէ տխուր հակապատկերներ կ'ընծային։ Հանրապետական լինել կը նշանակէ ամենուն համար արդարութեան և ազատութեան պաշտպան լինել։ Պատեհականք վերջին ընտրութեանց մէջ խիստ դաս մը առին։ Իմ անուանս վրայ եղած ընտրութիւնք բողոք մ'էին անհանդուրժելի կացութեան մը դէմ, թէև այդ ընտրութեանց մէջ կ'արտայայտուէր հայրենասիրական զգացում մ'ալ, զոր պատիւ կը համարիմ ինձ։ Ազգային կամաց թարգմանն եմ միայն։ Ըստ իս, պէտք է որ ազգային կամաց համեմատ ամեն ընդդիմութիւն վերջ գտնէ։ Չարիքը ցոյց տալէ յետոյ, կը նշանակեմ դարմանն ալ. 1875 ին ընդունուած հանրապետական Սահմանադրութիւնն իրօք ո՛չ ժողովրդական է ո՛չ ալ հանրապետական։ Ազատ Ֆրանսական ազգը չստացաւ ինքնակառավարութիւն։ Երեսփոխանք խմբակներու ծառայներ դարձան։ Նախարարք քաղաքական որոշ ընթացք չունին և խորհրդարանական դաշնակցութեանց հլու գործակալներն են միայն։ Ֆրանսա ձանձրացած է այս ստութեան, ապականութեան և ամլութեան դրութենէն։ Կառավարութեան հիմունքն իսկ պէտք է փոխուին։ Ես ինքս Հանրապետութեան Նախագահութեան ջնջման կողմն եմ։ Բայց այս կարծիքս վարդապետութիւն մը չէ ինձ համար։ Ազգային Վեհաժողովը պէտք է որոշէ զայս։ Ամեն պարագայի մէջ, Պետութեան գլուխը պէտք է ելնէ աննշան դիրքէն ուր մնացած է արդի դրութեան բերմամբ։ Այժմեան Սահմանադրութիւնն անօգուտ անձ մը դարձուցած է զնախագահը։ Նախարարք, Խորհրդարանէն դուրս ընտրուելով, միայն Պետութեան գլխոյն պատասխանատու պէտք է լինին։ Ծերակոյտն, իւր արդի կազմութեամբ, ճշմարիտ դիկտատորութիւն մ'ի գործ կը դնէ, քանի որ կրնայ դիմադրել Երեսփոխանութեան։ Չպիտի ցաւիմ եթէ Ծերակոյտը ջնջուի. զի բան մը չի ներկայացներ, և բանի մը չի ծառայեր։ Սահմանադրութեան այս բարեփոխմամբք, կառավարական տեւականութիւն հաստատուելով, մեքենայութիւնք պիտի անհետին, և ընկերային բարենորոգմունք պիտի կրնան կատարիլ։ Ֆրանսա ամուր և ազդու կառավարութիւն մը պիտի գտնէ վերջապէս։ Զօրեղ Ֆրանսա մը, իւր զինուորական ոյժերը վերակազմելու գործն ի գլուխ հանելով, օտար Տէրութեանց հետ ապահով յարաբերութիւններ պիտի ունենայ, որք առաջին քայլն են դէպ ի տեւական և արգիւնաւոր համաձայնութիւններ։ Ֆրանսա, պատուեալ և զօրաւոր, իրեն մէջ իսկ պիտի գտնէ խաղաղութեան յաւաղուն երաշխաւորութիւնն, խաղաղութեան՝ որուն կը ձգտի և որուն պէտք ունի։ Բայց առ այժմս հարկ է որոշեալ պաշտօնով մը Ազգային սահմանադիր Ընդհանուր Ժողով մը գումարել։ Այս միա՛կ գործը միայն կարող է կատարել արդի Երեսփոխանութիւնն, և այս պատճառաւ կ'առաջարկեմ «լուծե՛նք Երեսփոխանութիւնն», և կ'առաջարկեմ որ Ժողովս յայտարարէ թէ Սահմանադրութիւնը պէտք է վերաքննուի»։

Այս իմաստով խօսեցաւ Զօր. Պուլանժէ։ Մեր վաղուան Թուով կը ներկայացնենք նախարարապետ Պ. Ֆլոքէի և Արմատականաց պետ Պ. Քլէմանսոյի բանախօսութիւններն ալ։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՀԱՅՈՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՅԻՍՆԱՄԵԱՅ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Պալատալեան-Արամեան գիւղեցի տպագրութեամբ, քառածալ 300 էջէ բաղկացեալ, պատմական շահագրգիռ գործ մ'է, մեծաւ մասամբ անտիպ աղբիւրներէ քաղուած։ Գին, Հիւանդանոցի Բարեխնամ ընդարձակ Տեղեկագրի հետ, մէկ քառորդ։ Ամեն դրավաճառաց քով կը գտնուի։

1723 7—12

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ԺՈՂՈՎ

Եկեղեցական Համագումար Ժողովն, զոր յանուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ի նիստ հրաւիրած էր Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն, ի նիստ գումարեցաւ երեկ ի Պատրիարքարան ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Խրիմեան Սրբազանի։

Ներկայ էին Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-պէյ, Սիմոն եպիսկոպոս Սէֆէրեան, Փիլիպպոս եպիսկոպոս Նաճառեան, Հմայեակ եպիսկոպոս Դիմաքսեան, Գարեգին եպիսկոպոս Սրուանձտեանց և բազմաթիւ Վարդապետք, Աւագերիցունք ու Աթոռակալ քահանայք։

Ժողովը նախ և առաջ իւր դիւանը կազմելով, Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ ընտրուեցաւ Ատենապետ և Արժ. Տաճատ վարդապետ Ոսկանեան՝ Ատենադպիր։

Նախ քան զպատրաստութիւն կրօնական ժողովոյ ընտրելեաց եռապատիկ ցանկին որոյ համար գումարուած էր ժողովն, Ամեն. Խրիմեան Սրբազան խօսք առնլով ազգային և եկեղեցական ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ տեսութիւն մ'ըրաւ։ Ժողովական Ս. Հարք ձայնակցեցան Ն. Ամենապատուութեան և այս խնդրոց կարեւորութիւնն ըղձացուելով որոշուեցաւ այլում ժամանակի թողուլ անոնց նկատառումն և զայս որոշում գրաւոր կերպիւ հաղորդել Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Ապա Ժողովը գաղտնի քուէարկութեամբ ձեռնարկեց եռապատիկ ցանկի պատրաստութեան որ հետեւեալ արդիւնքը տուաւ․

(Թիւ քուէարկուաց 36)

(Բացարձակ մեծամասնութեամբ ընտրելիք)	Քուէ
1. Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ	32
2. Արժ. Յովհաննէս վրդ. Արշարունի	32
3. » Յակոբ » Աչոտ	30
4. » Տաճատ » Ոսկանեան	29
5. » Սահակ Ա. քհնյ. Տ. Սարգսեան	29
6. » Վահան վրդ. Յակոբեան	28
7. » Յովհաննէս Ա. քհնյ. Միրեան	28
8. Գեր. Սիմոն եպիսկոպոս Սէֆէրեան	27
9. Արժ. Գրիգոր Ա. քհնյ. Աճէմեան	27
10. » Յովսէփ վրդ. Այվազեան	26
11. » Սուքիաս Ա. քհնյ. Ստեփաննոսեան	25
12. » Արիստակէս քհնյ. Զիզմէճեան	23
13. » Գուրգէն » Խանճեան	23
14. » Վահան վրդ. Տ. Մինասեան	21
15. » Կարապետ քհնյ. Սեթեան	21
16. » Վրթանէս քհնյ. Դարբինեան	21
17. » Խորէն Ա. քհնյ. Փէհլիվանեան	20
18. » Կարապետ քհնյ. Սանտալճեան	20
19. » Արսէն քհնյ. Մայր Եկեղեցւոյ	20
20. » Մինաս քհնյ. Խասգիւղի	19
21. » Վահան քհնյ. Պալատու	19
(Համեմատական մեծամասնութեամբ ընտրելիք)	
22. Գեր. Գարեգին եպիսկ. Սրուանձտեանց	18
23. Արժ. Գարեգին վրդ. Թաթարեան	18
24. » Յովհաննէս քհնյ. Պէշիկթաշի	18
25. » Թադէոս քհնյ. Սամաթիոյ	18
26. » Գէորգ Ա. քհնյ. Տ. Գէորգեան	17
27. » Ղեւոնդ վրդ. Փիրղալէմեան	16
28. » Գրիգոր քհնյ. Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ	15
29. » Արիստակէս քհնյ. Խասգիւղի	15
30. Գեր. Փիլիպպոս եպիսկ. Նաճառեան	15
31. Արժ. Իգնատիոս Ա. քհնյ. Մանավեան	12
32. » Պետրոս քհնյ. Մաքրիգիւղի	12
33. » Գրիգոր քհնյ. Թէվքէլեան	11
34. » Յարութիւն » Դերձակեան	11
35. » Արիստակէս քհնյ. Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ	11
36. » Եղիշէ վրդ. Այվազեան	10
37. » Գրիգոր քհն. Սամաթիոյ	10
38. » Սահակ » Ուսճեան	10
39. » Փիլիպպոս » Գուրուչէշմէի	10
40. » Ահարոն » Մայր եկեղեցւոյ	10
41. » Ներսէս » Թոփգափուի	10
42. » Զաքարիա »	10

Քուէարկութեան արդիւնքն Համագումար Ժողովոյ Դիւանին կողմէ յատուկ տեղեկագրով մատուցուեցաւ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր որ պիտի հաղորդէ զայն Մայր Դիւանին, Ազգ. Ժողովոյ յառաջիկայ նստին կրօնական ժողովոյ ընտրութիւնը կատարելու համար։

Ատեանն որ բացուած էր ժամ վեց ուկէսին, փակուեցաւ ժամ տասնուկէսին։

ՊԱՅՐԱՄԻ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը Պայրամի տօնին առթիւ երէկ կայս. պալատ գնաց և երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ իւր շնորհաւորութիւնները մատոյց։

Ս. Պատրիարք Հայրը նոյնպէս շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ Արքունեաց հրամանատար Վսեմ. Օսման փաշայի և կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի։

Ն. Ամենապատուութիւնը նմանապէս Պայրամի առթիւ շնորհաւորական այցելութիւններ տուաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին ի Գուրուչեշմէ և Դատական ու կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ փաշային ի Պէպէք։

ՑԱՒԱԿՑԱԿԱՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Պատրիարքական Գեր. Փոխանորդ Հայրն այս կիրակի օր ի Պէօյիւքտէրէ Բարձր. Աբրահամ փաշայի ապարանքը գնաց եւ յանուն Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր ցաւակցութիւն յայտնեց Սարգիս էֆէնտի Բարսեղեանի եւ Տիկին Թագուհի Բարսեղեանի մահուան առթիւ։

Մայր Եկեղեցւոյ աղջկանց Լուսաւորչեան վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտուհիք՝ առաջնորդութեամբ իրենց դաստիարակուհւոյն անցեալ շաբթու այցելեցին Բերայի Արուեստանոցը։ Տեսուչն Տիկին Մատաթեան սիրալիր կերպիւ ընդունեց աշակերտուհիներն և մի առ մի ցոյց տուաւ Արուեստանոցի մէջ գտնուած ձեռագործներն։ Աշակերտուհիք գոհ սրտով մեկնեցան։

Տիկին Մատաթեան խոստացաւ աշակերտուհեաց փոխադարձ այցելութիւն մ'ալ տալ ի Լուսաւորչեան վարժարան։

ՄԵԾ. ԳԷՈՐԳ ԷՖԷՆՏԻ ՃԱՐԴԱՐԵԱՆ

ԿԵՍԱՐԱՑԻ

Յետ երկարատեւ հիւանդութեան երէկ առ Աստուած փոխեցաւ ի հասակի 55 ամաց, համակելով ի սուգ անմխիթար իւր կինը, զաւակունքն և բոլոր ազգականներն ու բարեկամները։

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին յուղարկաւորութեան տխուր հանդիսին որ պիտի կատարուի վաղը, չորեքշաբթի, 1 յունիս, ի ժամ 4 1/2, ի Ս. Աստուածածին Եկեղեցին Մաքրի-քէօյի, ուր փոխադրուած է արդէն հանգուցելոյն մարմինն և ուսկից տարուելով Խասգիւղի ազգային գերեզմանատունը՝ պիտի ամփոփուի իւր ընտանեաց յատուկ դամբարանն։

Կ. Պոլիս, 31 մայիս 1888

Կէսօրին կառախումբը կը մեկնի Սիրքէճիէն ժամը ճիշդ 3 1/2ին Ը. Թ.

Ստացանք ԱՄՍՕՐԵԱՅ ՀԱՆԴԷՍԻ Յունիսի ամսաթիւն հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Տասանորդութեան խնդիր.—Հետազօտութիւնք Նախնեաց սամիօրէնին վրայ.—Րաֆֆի.—Պատմութիւն հայ լրագրութեան.—Նորահաստ մեծագիր հայերէն տառեր հրապարակական ծանուցմանց համար.—Վատիկանեան արուեստահանդէս (շարունակութիւն).—Այլեւայք.—Քաղաքական տեսութիւն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՅՐԱՄԻ ՏՕՆԸ

Երէկ, Պայրամի արարողութենէն յետոյ, մինչեւ իրիկուն բնիկ և օտարազգի բարձրաստիճան բազմաթիւ այցելուներ կայս. պալատ գնացին ի շնորհաւորութիւն եւ իրենց անուանքն արձանագրել տուին յատուկ տումարի մը մէջ որ պիտի մատուցուի Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Միջօրէին, դեսպանատանց առաջին թարգմանք եւ կրօնական հասարակութեանց հոգեւոր պետերն եւս պալատ գնացին եւ արժանավայել մեծարանօք ընդունուեցան երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի կողմէ։

Պայրամի տօնին առթիւ Բ. Դուռն եւ կառավարական միւս բոլոր պաշտօնատունք գոց պիտի մնան մինչեւ յառաջիկայ հինգշաբթի։

Թուրք թերթերն եւս երեք օր չեն հրատարակուիր Իսլամաց այս մեծ տօնին պատճառաւ։

ՄԱՆԱՍՏԻՐԻ ՅՈՅՆ ՀԻՒՊԱՏՈՍԸ

Աւելորդ չէ մի քանի նորագոյն մանրամասնութիւններ հաղորդել Պ. Բանուրիասի ծանուցեալ միջադէպին ստացած նոր երեւոյթին վրայ։

Հելլէն կառավարութիւնն հրամայած լինելով իւր Մանաստիրի հիւպատոսին, որ Աթէնք կը գտնուէր, իւր պաշտօնատեղին վերադառնալ, Բ. Դուռն ո՛ր և է առարկութիւն չի յարոյց։ Պ. Բանուրիաս Սելանիկ ժամանելուն, իւր աստիճանին արժանավայել մեծարանօք ընդունուեցաւ, մանաւանդ որ իւր անցագիր վաւերացած էր Պիրէոսի օսմ. հիւպատոսին կողմէ, կուսակալը մինչեւ իսկ զինուորաց ուղեկցութեամբ առաջնորդել տուաւ զնա ի Մանաստիր։ Նմանապէս այդ քաղաքի մէջ արժանավայել և բարեկամական ընդունելութիւն մը գտաւ, այցելութիւն տուաւ կուսակալ Խալիլ Րիֆաթ փաշային, և ըստ առաջնոյն վերսկսաւ իւր պաշտօնական յարաբերութեանց։

Սակայն Բ. Դուռն հրաժարած չէր այն քննութիւններէն զորս կը կատարէր ի մասին այն ծանր ամբաստանութեանց որք ուղղուած էին Մանաստիրի յոյն հիւպատոսին դէմ, և Աթէնքի դեսպանին իւր կողմէ յայտարարեց թէ, որչափ ալ որ Պ. Բանուրիաս իւր պաշտօնին գլուխը վերադարձած է, ինք պատրաստ է միշտ բանակցել այդ ամբաստանութեանց վրայ, վաւերական գրեր ի ձեռին։ Այսինքն, կը խնդրէր որ իրեն յանձնուի ո՛չ թէ պատճէնն, այլ բնագիրն իսկ այն փաստաթղթոց նամակաց զորս Մանաստիրի իշխանութիւնք կը յայտարարեն թէ գրաւած են անոր տան մէջ։ Այդ թղթերը, այս կամ այն պատճառներով տակաւին Աթէնք ղրկուած չեն։ Հելլէն կառավարութիւնն՝ ինչպէս իւր բարեկամարութեան՝ յանձն կառնու պաշտօնանկ ընել իւր հիւպատոսն, եթէ իւր վրայ ծանրացած ամբաստանութիւնք հաստատուին։

Գործերն այս վիճակին մէջ էին, երբ յանկարծ, անցեալ երկուշաբթի, Մանաստիրի կուսակալին թարգմանն հելլենական հիւպատոսարանը ներկայանալով ի դիմաց Խալիլ Րիֆաթ փաշայի յայտարարեց առ Պ. Բանուրիաս թէ կուսակալն հարկադրուած էր դադրեցնել իւր պաշտօնական ամեն յարաբերութիւնները հելլէն հիւպատոսին հետ։ Ն. Վսեմութիւն կը հաւանէր սակայն ընդունիլ այն նամակներ զորս Պ. Բանուրիաս ուղղէր իրեն, առանց անձնական ստորագրութեան, այլ միայն հիւպատոսարանի կնքով։ Կուսակալը կը յարէր թէ ինք պիտի շարունակէ իւր սոյն ընթացքը, մինչեւ որ վերջնապէս կարգադրուի Պ. Բանուրիասի վերագրեալ կասկածելի նամակներուն ծանուցեալ միջադէպը։

Հիւպատոսն հրահանգ խնդրած լինելով իւր կառավարութենէն, ի պատասխանի հրաման ստացաւ առժամապէս դադրեցնել իւր ամեն յարաբերութիւնները օսմ. իշխանութեանց հետ։ Աթէնքի դահլիճը միեւնոյն ժամանակ հեռագրեց Լարիսայի (Թեսաղիա) քաղաքապետին ցնոր տնօրինութիւն դադրեցնել իւր յարաբերութիւնները այդ քաղաքի օսմ. հիւպատոս Իրֆան պէյի հետ։

Պ. ՖՕՍԹԷՐ

Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. Տնօրէն Պ. Ֆօսթէրի վիճակը թէեւ երեկ բժշկաց մտահոգութիւն պատճառելու երեւոյթ մ'ունէր, սակայն գոհութեամբ կ'իմանանք թէ այսօր բարւոքած է։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀՐԴԵՀԸ

Այս գիշեր ժամ 1 էն 2 ին միջոցները Թէեւ Թնդանօթի կրկին եօթնեակ հարուածներ հրդեհ ծանուցին, սակայն միակ հրդեհ մը կար, որ ի սկզբան մարած և ապա վերստին արծարծած լինելով, անպէս կարծեցունել տուած էր Ղալաթիոյ Աշտարակին պահապանաց թէ Բերայի երկու մերձաւոր թաղերուն մէջ հրդեհ կայ։

Հրկիզեալ չէնքն էր Պօն-Մարշէի մօտ, Թրնկըրեանց քարուկիր մեծ տունը որ Քլիւպի վարչութեան վարձու տրուած լինելով, պարապ էր և ներքին նորոգումներ կը կրէր։ Կը կարծուի թէ մէջն աշխատող գործաւորք անզգուշութեամբ պատճառ եղած լինին արկածին։ Տունն ամբողջովին այրեցաւ, սակայն հասցուած անմիջական օգնութեանց շնորհիւ կարելի եղաւ ազատել ստորնայարկը գտնուած Պ. Սարաֆիսի վաճառատունը։

Թրնկըրեանց տունն 5000 ոսկւոյ ապահովագրուած էր անգլիական Սըն ընկերութեան։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Կէլիպոլուէն հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն Բերայի լրագրի մը։

Աւազակաց խումբ մը մայիսի սկիզբները Կրապան գիւղը խուժելով, դըպրոց գնաց եւ երկու տղաքներ առեւանգեց։ Այդ գիւղ, որ 400 տունէ կը բաղկանայ, Քարա-Տաղ կոչուած լերան հիւսիսային կողին վրայ կը գտնուի, Քէշանէն երկու ժամ հեռաւորութեամբ։ Կըսուի թէ չարագործք 4000 ոսկւոյ չափ գումար մը կը պահանջեն իբր փրկանք եւ յայտարարած են որ, եթէ յառաջիկայ շաբթու այդ գումարին գէթ կէսը չվճարուի, մանկանց միոյն գլուխը ծնողացը պիտի ղրկեն։ 15 օրէն եւս միւս մանկան գլուխը, եթէ ամբողջը չհատուցուի։ Յոյս մեծ կայ որ կառավարիչ Նուրի փաշայի ջանիւք ձերբակալուին չարագործք։

Կը կարծուի թէ այս ա՛ն աւազակախումբն է որ անցեալ տարի առեւանգեց ի Մալկարա, տարաբաղդն Մկրտիչ Պօյաճեան, ու Էնիքէօյի մօտ զինուոր մը սպաննեց։

Պէտք է ըսել թէ այս հռչակաւոր աւազակախումբ կազմուած է ո՛չ միայն ֆուսթանէլլա հագնող յոյներէ, այլ եւ կարգ մը դատարկապորտ ստահակներէ որք Կ. Պոլսէն կուգան, եւ ձմեռը Ղալաթիոյ ու Բերայի գինետանց ու վատահամբաւ սրճարանաց մէջ ժամանակ անցունելէ յետոյ, ամառը լեռնային շահատակութիւն ընելու համար այս կողմեր կը գաղթեն։

ՈՐԹԱԼՈՒԾ Ի ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Զմիւռնիոյ լրագիրք կը ծանուցանեն թէ որթալուծէ վարակեալ այգիները միեւնոյն վիճակին մէջ կը մնան միշտ։ Երկրագործական քննիչ Պէկեան Հայկազն էֆէնտի և Պ. Ալֆրէտ Սուամ ձեռնարկած են զինուորական շղթայ մը հաստատել ի Պարատիսօ, վարակեալ այգիներուն շուրջը։ Զմիւռնիոյ և Պուճայի կէս ճամբուն վրայ, Քարա Քէքի լեռն, ուր աւերիչ ճճիին գոյութիւն ունենալն հաստատած էր երկրագործական քննիչը, նմանապէս պաշարուեցաւ շղթայով մը և մուտքը բոլորովին արգիլուած է։ Պէկեան էֆէնտի և Պ. Ալֆրէտ Սուամ այցելեցին նաև Պուճայի կառուղւոյն երկու կողմը գտնուած այգիները բայց որթալուծէ հետք կամ նշան մը չնշմարեցին այն կողմեր։

Քաղաքին Բրիտանական Դեղարանի տնօրէն Պ. Մարք Քանձուկ կուսակալին ներկայանալով յայտարարեր է թէ ինք դեղ մը ունի որ աւերիչ ճճին 100ին 50 բնաջինջ կընէ։ Պ. Քանձուկի կատարած փորձերէն հաստատուած է թէ իւր դեղը կրնայ գործածուիլ երբեք զանազան ձեւերու ներքեւ, հեղուկ, կարծր և փոշիաւոր։ Պէկեան էֆէնտի արտօներ է զՊ. Քանձուկ իւր այդ դեղը փորձել որթալուծէ վարակեալ այգիի մը մէջ։

Կ. Պոլսէն կուսակալին ուղղեալ հեռագիր մը հրամայած է հարկ եղած ըզգուշական միջոցները ձեռք առնուլ աւերիչ ճճիին բնաջնջման և այս աղէտին ծաւալումն արգիլելու համար։ Միեւնոյն հեռագրով Բ. Դուռը կը յայտնէր թէ Երկրագործական Նախարարութեան կողմէ երկու պաշտօնեայք ճանբայ հանուած են Զմիւռնիա երթալով տեղական իշխանութեան ջանից օգնելու համար։

* * *

Այս կիրակի օր Դրնովայի մէջ տեղի ունեցեր է Պուլկարիոյ Նախարարապետ Պ. Ստամպուլոֆի ամուսնութիւնն՝ Օր. Բ. Դանչէֆի հետ։

—Օսմ. կայս. Պանքայի Բարիզու մասնաճիւղին անդամ Պ. Պէրժէ որ Սելանիկի միացման գծերուն բացումէն ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուէր, առջի օրը Բարիզ վերադարձաւ Սոֆիայի ճամբով։

—Ֆրանսական դեսպան Մոնդեպելլօ կոմսն ու Տիկին Մոնդեպելլօ յառաջիկայ շաբաթ Բարիզէն կը մեկնին, մայրաքաղաքս վերադառնալու համար։

—Զմիւռնիոյ Ռեֆօրմ լրագրոյն մէջ կը կարդանք․

Վերջին Թուով մը ծանուցինք թէ Պերկամայի մէջ մարդ մը ձերբակալուած է Եաքա Քէօյի աւազակախումբէն եւ յարեցինք թէ քաղաք պիտի տարուի այդ աւազակախմբին ձեռամբ երբեմն առեւանգեալ անձանց դէմ հանուելու համար։ Այդ մարդ հիւանդանոց կը գտնուէր դարմանել տալու համար վէրք մը զոր չգիտցուեր ո՛ւր ստացած էր և ի՛նչ պարագայից մէջ։ Ի սկզբան Թօթինօ անուամբ կը ճանչցուէր, բայց այժմ յայտնի է թէ Մանոլի է իւր անունն։ Մի քանի օր առաջ Պերկամայէն Եէժէն տարին զայն, ուր կը գտնուի այժմ։ Հարցաքննիչ դատաւորը քանից հարցաքննեց զնա գիտնալու համար թէ մասնակցութիւն ունէ՞ր նաեւ Ուլուճագի ագարակատէրերէն Պ. Պ...ի առեւանգման գործին մէջ։ Մանոլի կատարեալ խոստովանութիւններ ըրաւ որոց շնորհիւ դատաւորը կարող պիտի լինի կանոնաւորապէս առաջ տանիլ հարցաքննութիւնը։ Մանոլի՝ իւր նախկին ընկերակցաց անուններն յայտնելու պահուն, ցոյց տուաւ թէ կատաղի ատելութիւն մը կը սնուցանէր անոնց պետին դէմ. այս թշնամութիւն յառաջ եկած էր անգլիացի հրիտասարդաց առեւանգման ժամանակ վճարուած փրկանաց բաշխումէն։ Ձերբակալեալ չարագործը միանգամայն յայտնեց խմբին միւս անդամոց անուանքն, որոց մէկն Նալըր—Քէօյլի է եւ ձերբակալուելով Զմիւռնիա բերուեցաւ ընդ հսկողութեամբ։

—Փարիզէն կը գրեն թէ իտալական կառավարութիւնը Մասովայի մէջ տուրք մը հաստատեր է անհատից, ինչպէս նաեւ բնիկ և եւրոպացի վաճառականաց վրայ։

—Վերջին օրերս 400ի չափ ամրաշէն պուլկար գործաւորք Վառնա հասնելով, անտի Պուրկազ ուղեւորեր են, հաւանաբար ամրութեանց շինութեան ձեռնարկելու համար, վասն զի մեծաքանակ ռազմամթերք ղրկուած էին այդ քաղաքը։

—Սթանտըրտ կը պատմէ թէ [illegible] բրիտոն զինուորի հագուստով երեք մարդիկ Բօսթամ փողոցին մէջ յոյնի մը վրայ յարձակեր են որ տունը կը վերադառնար և կողոպտեր են զայն։ Յոյնին աղաղակները լսելով անցորդք օգնութեան փութացեր են, բայց գողերը փախած էին արդէն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Օսմանեան Կայսերական Պանքային Ղալաթիոյ եւ Պոլսոյ գրասենեակք գոց պիտի մնան յառաջիկայ հինգշաբթի, 2/14 յունիս։

Յ. ՎԱՐԴՈՎ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԵՐԳԱՐԱՆ

Վարդով էֆէնտիի սոյն գործն՝ որ իւր տեսակին մէջ առաջինն է, կը պարունակէ տիւան, կայէլ, քօչմա, սէմայի, քայէնտէր, եւն. եղանակներու վրայ կարգ մը բանաստեղծական հայերէն երգեր, սուզինաք ֆասըլը իւր ամբողջութեամբը, Տէտէ էֆէնտիի, Նիկողոս աղայի և Հաճի Արիֆ պէյի ամենէն ընտիր եղանակներուն վրայ երաժշտական այլ և այլ երգեր աշխարհիկ լեզուաւ։

Ջերմապէս կը յանձնարարուի ամեն կարգի ազգայնոց սոյն համակրանաց և ընթերցման արժանի երգարանն որ կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով գ. մէկ ½ քառորդ մեճիտ։

1724 5—6

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Գահիրէ, 11 յունիս

Զուֆթի փաշայի մերժման վրայ, Մուստաֆա Ֆէհմի փաշա պատերազմական գործոց նախարար անուանեցաւ, իսկ արտաքին գործոց նախարարութիւնն յանձնուեցաւ Զիւլֆիգար փաշայի։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 31 մայիս

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ս)	Սէրի	15 24
Պօրսային գոցուելէն վերջ	»	15 24
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուն	»	15 24
Բարձրագոյն գին	»	15 24
Նուազագոյն »	»	15 24
Կէս օրին	»	15 24

[illegible] ՏԱՀԻԼ

Երէկ երեկոյ	Գ. Կ.	35 35
Այս առաւօտ	»	35 35
Կէս օր	»	35 35

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԷԹՂԹԵՐ

Փոխառութիւն 1858) » 1862)	Սէրի	Գ. Կ.	24 20
» 1860) » 1863)	»	»	14 25
» 1872) » 1865) » 1869) » 1873)	»	» Օ.	15 24

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	4 24
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ. »	7 18
Պանք տը Բօնս	»	6 30
Օսմ. [illegible]	»	4 15
Թրամուէյ	»	450
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր.	41 50
[illegible]	»	—
[illegible]	»	113

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	Դրշ.	100
20 Ֆրանքնոց	»	88 12
Անգլիական ոսկի	»	110 6
Բօլ Իմբէրիալ	»	91 5
Քրիմից	»	51 20
Ռուպլի թղթադրամ	»	10 38
» արծաթ	»	73 20
Ֆլորին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարր.)	»	108 20
Վէշնոց	»	103 20
Հինգնոց	»	103 20
Մէթալիք	»	102 20
Թաւսիֆէ	»	10 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 11 յունիս ժամ 3 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քօնսօլիտէ	(գ. կ.)	99 1/4
Օսմ. » Սէրի Գ.	բացուելուն	14 1/8
» » »	գոցուելուն	14 1/16
» » » Ա.		24
» » » Բ.		14 5/8
» » » Գ.		13 7/8
Օթօման 1871		83 1/4
Փոխառութիւն 1877		94 3/4
Պանք Օթօման		10 5/8
Ռուսական փոխառ. 1873		94 3/4
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)		79 7/8
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ)		100 1/2
Տայրա Սանիէ		76 3/8
Դոմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	(գ. կ.)	99 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 %		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		25 45

Վիեննա, 11 Յունիս ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 40
Օսմանեան երկաթուղի	20 80

Բարիզ, 11 Յունիս ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	105 85
» » 3 %	83 32 1/2
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Գ. բացուելուն	14 27 1/2
» » » գոցուելուն	14 22 1/2
» » » Բ.	14 25
» » » Գ.	14 20
Օսմանեան երկաթուղի	41 —
» Լէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	520
Քրէտի Լիոնէ	590
» Ֆօնսիէ	1460
[illegible]	1255
Սիւէզի ջրանցք	2172 50
Ռուսական 5 % 1877 է	101 3/4
Իտալական Ռանթ	98 65
Սպանիական (Արտաքին)	71 1/8
Եգիպտական միացեալ	405
Լօթ Թիւրք	400
5 % Հելլենական	367 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	25 29

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

Ի ՄԻՆԱՍ Գ. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ՁԱՅՆԱԿԱՆ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԵԱՆ՝ Հայկազեան մանկտոյն երաժշտութեան ախորժ ուսման մէջ զարգացման նպաստելու նպատակաւ պատրաստեալ սոյն երկասիրութիւն արդարեւ զգալի պակաս մը կը լնու մեր կրթական շրջանին մէջ։ Դասագիրքս պատրաստուած է Եւրոպական ձայնագրութեան սկզբամբ, եւ է դիւրաւոյց ամեն կարգի ուսանողաց։ Գինն է 10 դահ.։

ՔՆԱՐ ԿԱՄ ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ Հանդերձ եղանակօք, մասն Ա. սոյն գործոյն մէջ կը պարունակուին 28 մանկական քաղցրալուր երգեր թարգմանեալ եւ ինքնագիր Եւրոպական յատուկ եղանակօք՝ գինն է 6 դահ. իսկ մեծաքանակ գնմանց համար մասնաւոր զեղչ կը լինի։

ՔՆԱՐ մասն Բ. ընդ մամլով որ պիտի պարունակէ զարգացելոց յարմար երգեր հանդերձ դաշնակի մասերով։

Կեդրոնատեղին է Գավաֆեան դրատունն։

1791 8—8

ԱԶԴ

ՍՏԵՓԱՆ ԷՖԷՆՏԻ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ

60 Համիտիյէ ճատտէսի ի Պահճէ գաբու

Ձեռնարկած է Եւրոպական ձայնագրութեան վերածելու օսմանեան ընտրելագոյն եղանակներն։

Այս անգամ ի լոյս կ'ընծայէ հետեւեալներն որք կը կազմեն առաջին շարքը։

Թ. 1. Բէշրէֆ Նէհաւէնտ

ՕՍՄԱՆ ՊԷՅԻ

Թ. 2. Բէշրէֆ Սէհայի Նէհաւէնտ

ԵՈՒՍՈՒՖ ՓԱՇԱՅԻ

Թ. 3. Շարքը Նէհաւէնտ սամայի ուսուլ

ԱՐԻՖ ՊԷՅԻ

Թ. 4. Շարքը Հիճազ սամայի ուսուլ

ԼԵՒՈՆ ԷՖ. ԽԱՆՃԵԱՆԻ

Կը վաճառուին միմիայն յիշեալ վաճառատան մէջ,

60 Համիտիյէ ճատտէսի ի Պահճէ գաբու։

1717 5—6

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ԽԱՐԲԵՐԴ, 18 մայիս

Առաջնորդական խնդիրը վերջնապէս կարգադրուեցաւ ի մեծ գոհունակութիւն Խարբերդցւոց, որ այլ եւս մեծ յոյս ունի թէ իւր բոլոր ցաւերը վերջ պիտի գտնեն, թէ՛ ազգային, թէ՛ քաղաքական, թէ՛ կրօնական, թէ՛ կրթական, թէ՛ վանական և այլն։ Գաւառական ընդհանուր ժողովը, Պատրիարքարանի եռանուն ցանկէն դուրս, 42 քուէով վիճակիս առաջնորդ հռչակեց զՏէր․ Շիշմանեան Նիկողայոս։ Քաղաքական ու կրօնական ժողովները կազմուեցան, Տնտեսական խորհուրդն ալ ընտրուեցաւ, և ընդհուպ կ'ընտրուի Ուսումնականն ալ։ Այս ընտրութիւն ընդհանուր ուրախութիւն յառաջ բերած է։ Գոհացուցիչ է միւս կողմէն որ հանրածանօթ Արժ․ Պետրոս վարդապետը բոլորովին հանդարտած է և նորանոր տրամադրութիւններ ցոյց կուտայ միաբանութեամբ գործելու։

Առաջնորդ Սրբազանն երէկ կիրակի առաւօտ քարոզ խօսեցաւ Ս․ Յակոբ եկեղեցին և կէս օրին այցելեց Կեդրոնական վարժարանը նոյն թաղին մէջ։ Այդ պահուն լսարանական ժամ էր և խօսեցաւ նախ Յ․ Յարութիւնեան, նիւթ ունենալ [illegible]։ Նոյն նիւթն ունեցան ի բերան վարժարանին մի այլ դասախօս Պ․ Յակոբ Սիմոնեան, ապա Սրբազանն ընդարձակ իմն ճիւղաւորութեամբ։

—Բարձրագոյն հրամանաց ազդեցութիւնն առ ժամս վերջացուցած կ'երեւի բոլորովին Ամերիկա գաղթելու տրամադրութիւնները։

— Զատկի առթիւ Ասլան–Աղբիանօ ուրոյն ուրոյն այցելութիւններ տուաւ իր ձրիավարժ դպրոցի ծուխերուն տուները։

Խուլլի մէջ բողոքական միսիոնարներ երէց ձեռնադրեցին Պ․ Ասատուր Թօփուզեան։ Այս գեղն ունի 360 տուն հայ, յորոց 70-80 տունը բողոքական, 25ը՝ լատին, մնացեալները՝ մնրայինք։ Ատրիանօ ունի հոս եկեղեցի ու վարժարան, բողոքականք՝ ժողովարան ու երկսեռ վարժարան, հայերը՝ քարաշէն մեծ եկեղեցի մը, վարժարան բնաւ։

—Անձրեւները դադրած չ'են, այսօր մայիս 18, կարկուտ ու անձրեւ խառն․ Նորէն մեծ մեծ հեղեղներու ծնունդ տուին, մարտի 20էն արեւն իր երեսը տասն օր գոնէ ցոյց չի տուաւ չիտակ։

Լեռնային հատածներու ցանքեր սովորականէն շատ աւելի աճելու վիճակ մ'ունին, իսկ դաշտայինք տեղ տեղ, [illegible] տեղեր աւելի, հանդիպեցան անկարծելի վնասներու․ Նոր ցանուած բամբակի արտերը շատ տեղեր աւրուեցան խաղաղ հեղեղներու ներքեւ․ երկրագործը նոր ի նոր աշխատութեամբ բամբակ կը ցանէ դարձեալ յուսալիր։

Աֆիոնը անյաջող կ'երեւի, նոյնպէս և չերամը ազդուած մնաց օդէն ու անձրեւներէն։

—Կառավարութիւնը վերջերս արժանի է ամեն գոհունակութեան․ բոլիսներու և ոստիկանաց ձեռամբ խիստ խուզարկութիւններ կատարելով՝ ձերբակալեց բազում այն ամեն չարագործներ, որ յայտնի և գաղտնի հասարակաց հանգիստն ու ինչքը անապահով վիճակի մէջ դրած ըլլալու սրտութենէ հռչակուելը կը մնային։

Զատիկէն ի վեր՝ ամիս խրարու վրայ չանցած՝ երկու ի քրիստոնէից դրամախոխ երիտասարդներ տուին իրենց հայրատութիւնը կարգ մը Թուրք դատարկապորտներու դանակի հարուածներու ներքեւ։

Երկու դէպքն ալ երեկոյեան ժամ 12ին տեղի կ'ունենան, անցորդներու աչքեւ՝ այնքան արտակարգ համարձակութեամբ։

—Բալուէն մեզ հասած նամակներ եւ ճանապարհորդք պարբերաբար սրտայոյզ պատմութիւններ կ'ընեն տեղւոյն Առաջնորդ Արժ․ Թէոդորոս վարդապետի կարգ մը եկեղեցւոյն ու ազգին պատիւ չը բերող արարքներուն վրայօք, որ, կ'ըսեն, հրաժարելով խաղաղ ամեն այն հանգամանքներէն որ հայ եկեղեցականին կոչմանը նշանակն ու պարտքը կը կազմեն եւ միանալով երկու երեք [illegible]ներու, հեղինակ կը դառնայ ամեն տարօրինութեանց, ժողովներ տեղեկութիւն բնաւ չեն ունենար բոլոր այն տնօրինութեանց վերաբերմամբ, և [illegible] դասին հաւանութեամբ արդէն ամեն տան կնքած ու կարգադրած կը լինին, կամ աւելի ստոյգը՝ Սահմանադրութեան ժողով, մինչեւ իւր առաջնորդ ընտրուելու ժամանակին՝ յաջս հասարակութեան մեծ ցոյց կուտայ եղեր, այլ յորմէ հետէ Բալուցին զինքն սահմանադրական առաջնորդ ճանչցաւ, Թէոդորոս վարդապետ ինքն եւս ճանչցաւ միայն իրեն հօճայի և [illegible] նոյն [illegible] դասըն իւր [illegible] ներկայացուցիչներով։

ԱՏԱՊԱԶԱՐԷՆ կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն կեդրոնական վարժարանի բացումն, որ մայիս 1ին որոշուած էր, յետաձգուած է յուլիս 1ին։ Այս յետաձգման պատճառն այն է որ կեդրոնական վարժարանի համար տարեկան 3—400 ոսկի ծախք կը հաշուի, մինչ տեղւոյն թաղային չորս վարժարաններն հազիւ հազ կրնան հոգալ իրենց տարեկան ծախքերը։ Շատեր կը խորհին որ փոխանակ այս ձեռնարկին, լաւագոյն է ոյժ տալ աղջկանց դաստիարակութեան որ շատ խղճալի վիճակ մ'ունի յԱտապազար։

ՄԷՆ-ՆՈՐ-ԳԻՒՂԷՆ կը գրեն մեզ թէ գաւառն հետ մէկտեղ սկսած են ասպատակութիւնք։ Գողերը կը յափշտակեն մանաւանդ գիւղացւոց ձիերն, որք անոնց աշխատութեան անհրաժեշտ ընկերն են։ — Անձրեւներ կը տեղան շարունակ և յորդառատ, յուսահատութեան մատնելով չերամապահները։ Մայիսը վերջանալու մօտ է, և դեռ խեղճ գիւղացին կ'սպասէ ջերմ օդերու։

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Րաֆֆի․ի գերեզմանի վրայ արձան կանգնեցնելու առաջարկութիւնը, որ մենք արեցինք, արդէն ոչ թէ միայն համակրութիւն է գտել, այլ նոյն իսկ շատ տեղերում սկսել են հանգանակութիւն անել։ Հասարակութիւնը համակրութեամբ է վերաբերվում դէպի այդ հանգանակութեան գործը, եւ գուշէ շատ շուտով կարող կը լինենք հանգուցեալ գրողի գերեզմանը զարդարել մի վայելուչ արձանով։ Այդ արձանի օգտին Թիֆլիսի միջնակարգ դպրոցների հայ աշակերտներից մենք ստացանք 5 րուբլի։

—Շարունակում ենք Անդրկովկասի այլ և այլ հայաբնակ տեղերից նամակներ ստանալ, որոնց մէջ մեզ հաղորդում են թէ ամեն տեղ Րաֆֆիի յիշատակին հոգեհանգիստներ են կատարվում։

—Լրագիրներում կարդում ենք, որ կոմս Լօրիս-Մէլիքօվ, որը այս ձմեռը Նիցցայում անցկացրեց, ուղեւորվելու է այս օրերս Շվէյցարիա, իսկ մի քանի ամսից յետոյ գալու է կարճ ժամանակով Պետերբուրգ։

—Լսում ենք որ Թիֆլիսի առաջին մասնաւոր հիւանդանոցի տէրը, Բժիշկ Բ Նաւասարդեան, որը ժամանակաւորապէս Պետերբուրգ էր գնացել, այս օրերս վերադառնալու է Թիֆլիս։ Լսում ենք որ Պ․ Նաւասարդեան հարցաքննութիւն տալով Պետերբուրգում, բժշկապետի աստիճան է ստացել։

—Տեղական ռուս լրագիրները հաղորդում են, որ քահանայ Ալիքեանցի գործի քննութիւնը, որը մեղադրվում է կեղծ դոկումենտներ շինելում՝ Հնդկաստանում վախճանված Օրբէլեանի միլիօնաւոր ժառանգութիւնը ձեռք բերելու համար, նշանակված է Թիֆլիսի նահանգական դատարանում օգոստոսի 24-ին։

—Բագուից մեզ գրում են․ «Սրանից մի քանի ժամանակ առաջ Բուդաղեան եղբայրները նուիրում են Շամախու թեմում գանվող Սաղեանի վանքին 10,000 ր․ այն պայմանով, որ նրանով բաց անեն յիշեալ վանքում մի դպրոց, ուր նպատակը կը լինի պատրաստել շրջակայ գիւղերի համար քահանայացուներ։ Դպրոցի բացման համար առաջնորդը ստացել է կաթողիկոսի թոյլտուութիւնը։ Դպրոցը կը լինի երկդասեան։ Այս օրերս դրա կանոնադրութիւնը սրբազանը ցոյց էր տուել դպրոցական գործի հետ ծանօթ մի քանի անձանց եւ կամեցել է իմանալ նրանց կարծիքը, որպէս զի հարկաւոր փոփոխութիւնները մտցնի կանոնադրութեան մէջ, Նախօրէն խնդրելով ում որ հարկն է թոյլտուութիւն։ Նրանք խորհուրդ են տալիս, որ բացի երկդասեան դպրոցի դասընթացից լաւ կը լինի, որ քահանացուները մի երկու տարի եւս մնային վանքում, որպէս զի լսեն կրօնական դասեր և վարժվեն եկեղեցական արարողութիւնների և ծէսերի մէջ։ Լսում ենք որ սրբազանը հաւանութիւն է տուել այդ մտքին։ Այդ դպրոցը կը լինի մի տեսակ կենտրոնական դպրոց շրջակայ գիւղերի համար»։

—Գաւառական մի քանի քաղաքներից մեզ գրում են, որ հայոց դպրոցների ուսուցչական խմբերին [illegible] ամսագրի խմբագրութիւնը ստիպմամբ ուղարկում է իր ամսագիրը։ [illegible] պարտաւոր է ստանալ դպրոցի իւրաքանչիւր ուսուցիչ, առանց բացառութեան, չը նայելով որ այս կամ այն դպրոցում ծառայելիս լինեն որպէս ուսուցիչներ երկու եղբայրներ, կամ որպէս ուսուցիչ և վարժուհի՝ մարդ և կին, եղբայր և քոյր․․․ Նրանից իւրաքանչիւրը պարտաւոր է ստանալ [illegible] մի մի օրինակ։ Այդպիսով մի ընտանիքում ստիպված են շատ անգամ երկու, երեք օրինակ մի եւ նոյն ամսագրից ստանալ։ Մի և նոյն ժամանակ հրամայված է դպրոցների հոգաբարձութիւններին, որ իւրաքանչիւր ուսուցչի եւ վարժուհու ռոճիկից անմիջապէս կտրեն չորս չորս րուբլի, որպէս [illegible] ամսագրի տարեկան գինը, եւ արդէն մի քանի դպրոցների հոգաբարձուները կտրել են ուսուցիչների ամսական ռոճիկից այդ 4 րուբլին։ Իսկ երբ որ ուսուցիչը հրաժարվում է վճարել այդ 4 րուբլին, հոգաբարձութիւնը սպառնում է նրան զրկել ուսուցչական պաշտօնից։ (Մշակ)

ՃԱՇԱԿ ՀՆԴԻԿ ԴԻՒՑԱԶՆԵՐԳՈՒԹԵՆԷ

Բ.

(Տես․ երէկի թիւն եւ վերջ)

Երբ հնդիկ դիւցազներգութեանն անձինք հոգեզմայլութեան մէջ կ'իյնան այսպէս բնութեան սքանչելեաց ի տես, կրօնական զգացումն ալ կը վառի ու կը բորբոքի․ Կ'զգան թէ պարտաւոր են այդ հիանալեաց՝ արարչին (*) իրենց շնորհակալութիւնն յայտնել մարթայէն ալ և այլ զրկումներով և լուացումներով։ Եւ միթէ բնածին չէ՞ այդ զգացողութիւնն այնպիսի հրաշալի բընութեան մ'առջեւ որպէս է հնդկականն։ Հոմերական դիւցազներգութեանց մէջ տեսնուած է այսպիսի նըկարագրութիւն մը՝ յորում գեղագրական մանրամասն հրապոյրներն մի առ մի ի թիւ կ'առնուին․

«Սոյն գեղազմայլ վայրերու մէջ թեթեւաշունչ [illegible] մը կը սփռէ զովութիւն․ յամենուստ կը բարձրանան ծաղկաբեռ ծառեր, և երկիրը կը փայլի կանաչազարդ դալարեօք պճնեալ։

«Լեցուած է օդն գեղգեղալից ձայներով զորս թռչունք կ'ընեն լսելի․ [illegible] երգն զուգ [illegible] կ'ընթանայ ձայնն երգին։

«Հարիւրամեայ մեծայաղթ ծառեր կը պարզեն ի հեռուստ իրենց բարերարար հովանին և շուրջ գծակազարդ բարձիղամբք չըզչըզին մեղուաց պարք։

«Անդ չը նշմարուիր փշալից ո՛չ մի մացառ․ ծառերն ամբողջ ունին իրենց ծաղիկներն, ծառերն ամբողջ ունին իրենց պտուղներն և բզզայող մեղուաց պարն։

«Հազարաւոր թռչունք կը թնդացնեն իրենց երգերով մեծայաղթ ծառերն, որք իրենց գլխով երկինք կը հպին և կը փողփողին իրենց պերճաշուք ծաղկանց վերարկուներով ծածկուած։

«Դոյն ծաղկանց կըզոյն ներքեւ կքեալ ստեղանց բողբոջք, մեղուներն կը չըզչըզին մեղմիւ՝ ցանկալով քաղել մեղր։

«Եւ հիւսուած ճիւղերու մէջ, ծաղկանց հոտաւէտ փոշւով չաղախեալ զեփիւռք զովարարք կը խաղան զերդ պարողներու մի խումբ։

«Ի տես սոյն ծաղկալից կոյսերու՝ խառն ի խուռն ամենուրեք տարածուած՝ անուանին դիւցազնն ամենարուեստ սքանչացմամբ յափշտակուեցաւ։

«Ծով մեղուներով զարդարուն, լերանց սոյն թագաւորին (Չիդրաքուդա) կողերն կը շողշողին լուսոյ յորձանաց նման․ կարծես [illegible] ծաղկանց [illegible] փայլունութիւնն է։

«Ցամայրներու, յովազներու, արջերու և բորեններու խումբեր կ'ընթանան անոր ամեն կողմ, և օդոյ բնակիչք խմբովին անդ կը խառնուին։

«Զմայլելի ծառեր, պտուղներով և ծաղիկներով ծածկուած, իրենց չքով կը պաշտպանեն երջանիկ այս լեռը․ . . . . . .

«Ո՛վ չհմայուիր ի շունչ հեշտարար հողմոյ, երբ սա կուգայ լերան խորերէն հազարաւոր ծաղկանց հոտերով յագեցեալ։

«Շատ տարիներ քեզ հետ բնակիլ ստանօր, ո՛վ իմ սիրեցեալ, և իմ եղբօր Լաքշմանայի հետ, անշուշտ չպիտի լինէր դժբաղդութիւն մ'ինձ համար։

«Բարեբաստիկ զանձն իմ կ'զգամ այս լերան վրայ, որ չքեղաշուք գագաթներով է պարուրեալ, ամենեքին պտուղներով ու ծաղիկներով սքօղուած, ամենեքին զանազան թռչնոց դայլայլիկներով զեղուն։

«Քեզ հաճելի պիտի լինէ՞ր ինձ պէս, և ինձ հետ, այս վայրերը բնակիլ, ո՛վ Սիդա․ Բայցը պիտի թուէ՞ր քեզ դիտելու ճակներն այս այլազան, հպատակելով այն խըստամբերութեանց որք մարմինն ու հոգին կը նուաճեն։

«Լերանց ընդարձակ ժայռերն մեծ թուով կը փայլին աւագիկ մեր առջեւ․ երկնագոյն, արծաթի, ոսկին ու ծիրանին իրար կը խառնուին իրենց պէս պէս երանգօք։

«Ի գիշերին, անթիւ անհամար տունկեր, գեղեցիկ իրենց սեպհական փայլով, կը փողփողին ամեն կողմէ իբրեւ հրոյ կայծակունս։

«Ասդ լեռն կ'ընծայէ պատկերն ապականութեան, անդ կը նմանի ամենաշքեղ պալատի մը․ աւելի հեռուն դարձեալ կապտուած ափափայներ ևեթ կը ներկայացնէ։

«Այսպէս է աւասիկ Չեդրաքուդա լեռն՝ որ իւր չքեղապանծ փառաւորութեամբ կը գերազանցէ նոյն իսկ Ինտրայի բնակավայրն»։

Ահաւասիկ գետոյն նկարագրութիւնը․

«Դիտէ՛ սա գեղահրաշ գետակը, Մանտաքինի, զոր այլակերպ կղզիներ ցիր և ցան կը զարդարեն, զոր սպիտակ ներգիններ և նէնֆէ-ներ կ'սքօղեն և ուր կ'զբօսնուն կարապներն ու կռունկներն։

«Պտուղներով և ծաղիկներով ծանրաբեռնեալ ծառեր ամեն կողմէ զայն կը չըրջապատեն, և կը փայլի նա երկնային Գանգէսի նման, արքայից արքային գետոյն։

«Ի տես սոյն վայրերու՝ նուիրեալ ի լուացմունս՝ կը հրճուիմ յոյժ․ այդ գետին մէջ այժմ կ'անցունեն իրենց ծարաւն միթերու երամակներ որք կուգան խանգարել անոր ալիքներն պաղպաջուն։

«Ահաւասիկ ժամն յորում կը խորասուզուին գետին մէջ սուրբ անապատականք, կեղեւով կամ յամոյրի մորթով շինուած հանդերձներով և իրենց մազերն վեր առած ըստ հոգեւորական պահանջմանց։

«Այդ կատարեալ իմաստունք, հաստատարիմ իրենց ուխտին, բազուկներն մինչ վերամբարձ դէպ յերկինս, յօդնականութիւն կը կանչեն զերկին» գեղգեղալից ձայնով մը։

«Մեծամեծ բարձրաւանդակներու վրայ ասոր անդ սփռուած ծառք, այդ բարձրաբերձ կատարք կը տատանին ի չունչ հեզասիւք հողմոյ, հողին վրայ կը ձգեն իրենց ծաղկանց տեղատարափը»։

Ռամա և Սիդա կը հասնին Տէքքան, չար ոգիներու բնակավայրը․ Ռաւանա, Տէքքանի արքայն, Սիդայի գեղեցկութենէն հրապուրեալ, կ'առեւանգէ զայն և Սէյլան կղզին կը տանի։ Երկին և երկիր կը սարսափին այս բռնութեան վրայ և բնութիւնն համայն խորին ստուերներու մէջ կը թաղուի։ Չը յուսահատիր սակայն Ռամա․ կապիկներու թագաւորը, Հանուման, Հնդկաց Հերակլէսը, մեծ անուն կը վայելէր յայնժամ․ Վշտացեալ ամուսինը կը դաշնակցի Հանումանի հետ, ճարպիկութեամբ Սէյլանի կիրճին վրայ կամուրջ մը կը հաստատէ և չար ոգիներու հետ ահռելի պատերազմէ մը ետք անոնց թագաւորին ձեռքէն կ'առնու իւր նազելին։ Ահաւասիկ այս է գլխաւոր նիւթն Ռամայանայի, զոր անքան գեղեցիկ ու չնորհալից պարագաներով զարդարած է քերթողն։

Դիւցազներգութեան մը մէջ մանրամասնաբար նկարուելու առարկաներն են լերինք, անտառք, գետք, երկինք, աստեղք են, որք միշտ վառ կը պահեն երեւակայութիւնն և զայն կը զօրացնեն, բարձրացնելով նոյնպէս միտքն և մաքուր զգացմամբք զայն պարուրելով։ Հնդիկ դիւցազներգութեանց մէջ ինչ որ արարչութեան կը պատկանի գեղանկարապէս կ'երգուի ա՛յնպիսի սրբազան չնչերով և ներշնչմամբ որ պահ մը երկրէս հեռու, խիստ հեռու վերնագաւառաց մէջ գտցես ինքզինք կ'զգայ մարդ։

Ռամայանայի առաջին գրքին մէջ գիշերուան մը գեղեցիկ նկարագրութիւնը կը գտնուի զոր կ'ընէ Վիսուամիդրա ճգնաւորն իւր աշակերտին՝ Ռամայի, այլ և այլ պատմութիւններով՝ անմոռանալի կերպիւ գիշերուան վրայ [illegible] տեսնելով։

«Մինչ կը պատմէի քեզ զրոյցներ, ո՛վ Ռամա, գիշերոյ կէսն անցած է, Անձնատուր լե՛ր այժմ քնոյ, եղի՛ր բարեբաստ, և մեր ուղեւորութեան ոչինչ լինի խափանիչ։

«Ամենայն ծառք են անշարժ․ ի հանգիստ են գազանք և թռչունք․ խաւարք գիշերականք պատած են անդրականութիւններն։

«Կ'աներեւութանայ վերջալոյսն սակաւ սակաւ․ պայծառ աչկունք կ'սքօղեն երկինքն․ աստեղաց և համաստեղութեանց անտառն [illegible] կը չողշողայ ամեն կողմէ։

«Կը բարձրանայ լուսինն իւր գեղեցիկ ճառագայթիւք և աշխարհի մթութիւնն կը փարատէ․ իւր փայլունութիւն կենդանի էակաց կը հրճուեցնէ սիրտն։

«Գիշերային կենդանեաց ամենքն ալ կը թափառին աստ անդ, ինչպէս և մարմնակեր ոգիք գիշերոյ։»

— —

Մահապարատա դիւցազներգութիւնն աւելի ստուար է քան Ռամայանա։ Հոն պատմուած են բոլոր այն պատերազմներն զորս սպիտակ որդիք Լուսնոյ, և սեւ որդիք Արեգական, Քորավայք և Բանտավայք մղած են իրարու դէմ, Հոն եւս փնտռած են աստուածային ներշնչեալներու երգած բնութեան պատկերներն ու երեւոյթներն․ Այս երեւոյթներէն մին, անտառներու հրդեհն, դիցաբանական քօղին ներքեւ, իւր բոլոր մեծավայելչութեամբ իբր ի հայելւոյ կը ցոլանայ Մահապարատա դիւցազներգութեան մէջ։

Պրահմա, տեսնելով Հրոյ աստուծոյն՝ Ակնիի՝ հիւանդանալն ու ծիւրելը, խորհուրդ կուտայ նմա Խանտավայի անտառն լափլիզելու իւր բնակչօք որպէս զի կարենայ իւր առողջութիւնը վերստին ձեռք ձգել։ Ակնի չը համարձակիր այդ խորհուրդն ի գործ դնել․ Խանտավայի անտառն Ինտրայի (Տիեզերք) և այլ աստուածոց պաշտպանութիւնը կը վայելէ․ Բայց Քրիշնա, ութերորդ մարմնացումն Վիշնու աստուծոյն, կը գրգռէ զԱկնի այրելու անտառն․

«Խրախուսեալ այսպէս Քրիշնայէ և Արձունայէ, Հրոյ աստուածն զգեցաւ իւր փողփողուն կերպարանն և յառաջացաւ անտառն ոչնչացնելու։

«Եօթնրոցեան աստուածն, ամենաուտեք զայն պաշարելով, կրակի մատնեց Խանտավայի անտառն, ցուցնելով այնպէս որպէս թէ աշխարհի վերջնական հրդեհը լինէր։

«Ամպոց որոտման համանման դղորդմամբք նուաճելով և թափանցելով այդ անտառն, սարսափով դղրդեց էակներն համօրէն։

«Եւ հրկիզեալ անտառն փայլուն չողիւնով բոցավառեցաւ, ինչպէս կը բոցավառի լերանց արքայն՝ Մրու՝ երբ ճառագայթիւք իւր գլուխն է ողողուած․․․․

«Խանտավայի անտառն տեսնելով ի հուր և ի բոց, հազարաւոր բնակիչք որ ի նմա դուրս խուժեցին ամեն կողմէ, ահաբեկ ճիչեր արձակելով։

«Ոմանք կիսովին այրեցան, ոմանք սաստիկ ջերմութենէն անզգայ ինկան գետին ու մեռան․ այլք կրակէն եղան կերպարանափոխ․ կորնչեցան չատեր և կամ կուրացան։

«Ասոր հայրեր իրենց զաւակներն կը գրկեն, եղբարք՝ զեղբարս, և յիրերաց չը կրնելով բաժնուիլ՝ վշտաբեկ ի միասին կը կորսուին։

«Ոմանք, իրենց անդամներն ջղաձգաբար սեղմելով, կործանումէն խուսափիլ կը ճգնին․ բայց ընդհուպ, չըլշրջելով դէպ ու դէն՝ կրակին մէջ պիտի երթան ընկղմին։

«Կը տեսնուին՝ ամեն կողմէ՝ հողին վըրայ տարածուած գիակներ այց կը բաբախեն դեռ սիրտք, և որց աչկունք, անդամք և կուչուք բոցով են լափլիզուած։

«Բորբոքեալ և եռացեալ լճակներու մէջ, հազարք հազարաց ձկունք եւ երկակենցաղք կը մատնուին ի կորուստ։

«Սոյն կործանման եւ ապականութեան ի մէջ, կենդանի էակները բոցակէզ մարմիններով կ'երեւին անտառին մէջ, որպէս թէ մարմնացեալ հրոյ կոյսեր լինէին։

«Սոսկալի զերդ ալեծուփ ծովուն մռնչմունս, Խանտավայի բնակչաց աղաղակք օդը կը թնդացնեն։

«Մինչեւ յերկինս կը ծրարին լայնածաւալ բոցք հրդեհին, և աստուածոց իսկ ահ ու սարսափ կը պատճառեն։»

Ճար մը չեն կրնար գտնել աստուածք առաջքն առնլու համար այդ հրդեհին որ անչափ բնակչաց կորուստեան առիթ կը լինի․ Կը համոզեն զԻնդրա և կը թախանձեն որ չիջուցանել փութայ հրդեհն։ Հաստատութեան Ինքնակալը կ'առնու իւր ամպեղէն բանակներն և հրդեհի վայրը կը քալէ ուղղակի։

«Յայնժամ, ի միում վայրկենի, աստուածոց թագաւորին կողմէ դէպ յանտառն մղեալ այդ ամպեր՝ բիւրոց բիւրուց անձրեւային հեղեղներ կը թողուն վայր թափիլ։

«Բայց, Ակնի աստուածոյ զօրութիւնն օդուն մէջ ցամքեցնելով այդ հեղեղներն, թոյլ չ'տար որ մինչեւ երկիր հասնին ու կրակին մէջ հոսին։

«Նոյնժամայն, յաղթող դէմն, Հրոյ աստուծոյն ընդդէմ զայրանալով յոյժ, անձրեւներու հեղեղ մը կ'իջեցնէ վերստին իւր թանձր ամպերէն։

«Եւ անտառն սոսկատեսիլ, մի կողմէ ջրերով և միւս կողմէ բոցերով չուրջպատեալ, գոլորշեօք և կայծակամբք զինուն, որոտման դղրդիւններու նման ամեն կողմէ ճայթմունս կը գործէ։»

Հնդիկ դիւցազներգութեան մէջ բազմաթիւ են այլաբանութիւնք․ Փոխաբերել պարտի բնութիւնն այն համակրանքը զոր կը վայելէ․ երբ կը մեռնէր դիւցազն մը կամ թագաւոր մը, [illegible]։ Վեդական օրհնութեանց մէջ ո՛րչափ կրօնական բարձր զգացմամբ կը հառաչէր երգին երբ կը գովաբանէ չքեղաշուք արշալոյսն որ՝ [illegible] յարեւելից կողմն երկրին կը փողփողի․ Հոմերական գրուածոց մէջ լուսինն ու աստղեր չունին այնքան նշանակելի տեղեր, բայց հնդիկ բանաստեղծութեանց մէջ նոքա կը փայլին ամենամեծ վայելչութեամբ ինչպէս տիեզերաց մէջ։ Բանաստեղծը՝ Ռամայի հօր՝ Տասարթայի՝ մահը կը նմանեցնէ [illegible]։ Հնդկին այն յարգանքն զոր կը տածէ նա առ երկին, արդիւնք է իւր աստղասիրութեան, ըստ որում կը հաւատայ տեսնել աստեղաց մէջ դիւցազուններ, սուրբեր որք իրենց գործոց վարձուցն արժանացած են։

Փոքր ինչ վերեւ Ռամայանա դիւցազներգութենէն առնուած գիշերոյ այն գեղեցիկ նկարագրութեան կը հաւասարի նաեւ հետեւեալը զոր Մահապարատայի մէջ կը գտնենք։

«Սակայն, տուընջեան աստղն՝ արեւմտեան կողմի մեծ լերան ետեւն խոնարհելով, գիշերը կը յառաջանայ, պաշտպանելու համար բոլոր արարածներն։

«Երկինք յայնժամ, իւր համաստեղութեամբք, իւր մոլորակօք, իւր աստեղօք պճնազարդելով՝ անեզր անսահման կը չողշողայ զերդ [illegible] ու փառահեղ մի հիւսկէն։

«Խաւարէն ախորժող էակներն կ'սկսին ազատօրէն թափառիլ, և տուընջեան լոյսը սիրող էակներն ալ քնոյ զօրութեան կ'սկսին տեղի տալ։

«Յայնժամ, մթութեան գրկէն՝ դուսարձակող գիշերային կենդանեաց ու գազանաց աղաղակներն կը բարձրանան վեր․ հասած էր սարսափելի գիշերն»։

Անսպառ աղբիւրք են այդ դիւցազներգութիւնք ողջ մարդկային հանճարներ որքան խոր թափանցեն այնքան նոր և միշտ նոր ու հիմնական ծանօթութիւններ պիտի քաղեն Արեւաց մեծ տոհմին ու ընդհանուր մարդկութեան վրայ միանգամայն․ Վերեւ յառաջ բերուած հատակոտորք կրնան դոյզն ինչ գաղափար մը կազմել տալ ընթերցողաց այն վեհ բանաստեղծութեանց վըրայ որովք հնդիկն կը յայտնէ թէ՛ իւր վսեմ զգացումներն, և թէ իւր սուրբ յարգանքն առ ամենայն իրս որք իւր շուրջն են պարզուած սքանչելի մեծավայելչութեամբ։

ԱՐՏԱՇԷՍ Մ․ ՄԿՐԵԱՆ

---

[*] Պրահմայի կրօնքը՝ թէեւ երկրորդական շատ մ'աստուածներ ունէր՝ սակայն կը հաւատար գերագոյն էակի մը միայն, որ ամեն բան ստեղծած էր, ո՛չ սկիզբ ունէր, ո՛չ վերջ․ կը կառավարէր՝ ընդհանուր նախախնամութեամբ մը՝ ինչ որ ստեղծուած էր․ և Պրահմա այդ գերագոյն աստուծոյ կամաց գործիքն էր, անոր խնկութեան մի մասն էր։

ՄՈՆԴԷ ՔՐԻՍԹՈՖԻ ՈՐԴԻՆ

Բ․ Հատոր

Հրատարակուեցաւ Ն․ Թիւը։

Կը գտնուի ամեն լրագրավաճառաց քով․ իւրաքանչիւր հատորի գինն է 10 ղրշ․ 1 թերթը 20 փարա․ Բաժանորդագրութեան կեդրոնատեղին է Զ․ ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆԸ, Կ․ Պոլիս [illegible] Թիւ 46։ 1829

Բաժանորդք կրնան ստանալ իւրեանց թերթերը «Արեւելք»ի Պոլսոյ կողմի ցրուիչ Պ․ Վահանէ։

ԿՈՄՍՈՒՀԻ ՍԷԿԻՒՐ

ՊԱՀԱՊԱՆ ՀՐԵՇՏԱԿԻ ՊԱՆԴՈՒԿԸ

Թարգմանեց՝ ԳՐԻԳՈՐ Կ․ ՏԻՂՊԷՐ

Հրատարակիչ՝ ՆՇԱՆ Կ ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Սոյն բարոյալից վէպն, որ յատկապէս մանկանց համար շինուած է, խնամօք թարգմանուած, մաքուր տպագրուած և գեղեցիկ պատկերներով զարդարուն, արժանի է մանկանց տրուելու իբր օգտակար և արդիւնաւոր գիրք մը, մանաւանդ յոյժ յարմար է նուէրի և պարգեւաբաշխութեանց։ Գինն է 8 դահեկան։ Կը գտնուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով․ Կեդրոնատեղին է Կ․ Պոլիս․ Էսկի Զապթիյէ ճատտէսի Թիւ 61․ «Բուրաստան Մանկանց»ի խմբագրատունն։ 1831 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՕՐԻՆԱԳԻՐՔ

Օսմանեան Քաղաքային Օրինաց (Code Civil Ottoman) ֆրանսերէն թարգմանութիւնն, որ կը կազմէ Օսմ․ Օրէնսգրքի 7րդ հատորն, հրատարակուեցաւ ձեռամբ Նիքօլայիտէս էֆէնտիի, տնօրէն [illegible] և Սէրվէթ լրագրաց, որ ստանձնած է այդ կարեւոր գործին հրատարակութիւնը․ Գիրքն հրապարակ պիտի ելնէ մի քանի օրէն․ Կրնան ստանալ փափաքողք կրնան դիմել [illegible] տպարանը, Ղալաթիա, Միլլէթ խան, վերի յարկ։

Գին [illegible] 1798 3—3

ՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ
ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Աւանդեալ ի կեդրոնական վարժարանի

ԳՐԵՑ
ՅԱԿՈԲ ԷՖԷՆՏԻ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Ի պէտս կեդրոնական վարժարանաց

Կը վաճառուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով․

Կեդրոնատեղին է Գ․ Զարդարեան գրատուն Պոլիս Սուլթան-Համամ Թ․ 14

ԳԻՆ 18 ՂՐՈՒՇ

Շատ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ․

3—6 1805

ԹԷՃՎԻԹԻ ԹԷՐՃԻՄԷ

Էզ ֆրանսէվի պէ Թիւրքի

Յօրինեց․ — ՄԻՀՐԱՆ ԷՖ․ ԱԲԻԿԵԱՆ

Սոյն գործ կը ծառայէ պաշտօնական լեզուաւ գաղիերէնէ Թուրքերէնի թարգմանութեան դիւրութիւն մը ընծայելու, որոյ վասն կը պարունակէ գաղիերէն գրուած այլ և այլ հատուածներ և գործածական նամակներ և այլք որոց ներքեւ ամփոփուած են բառերուն համապատասխան Թուրք բառերն, Գին 100 փարայ։ 1083 2—3

Յ․ Թ․ [illegible]
ՈՃՓ, ՅԱՏԿԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ, ԱՌԱԿՔ ԵՒ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԻՏԵԼԻՔ ՖՐԱՆՍ․ ԼԵԶՈՒԻ

Հրատարակուեցան սոյն երկասիրութեան Գ․ Ե․ եւ Զ․ տետրերն։ Անհրաժեշտ է նոցա համար որ կ'ուզեն ֆրանսերէն լեզուն աղէկ գրել, խօսիլ եւ հասկնալ։ Կեդրոնատեղին է Գաւաֆեան գրատունը։ Գին մէկ տետրի 2 դահեկան։ 1802 2—3

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ
ՄԵԾԻՆ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻ

Ի ՃԵՑԵՐԷ [illegible]

Թարգմանեց՝ Յ․ Հ․ [illegible]

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ․ ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

Գինն է 6 դահեկան։

Շատ գնողներուն համար զեղչ կը լինի։

Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառներու քով, և նաեւ Զրավաճառ Պօղոս աղայի խանութն, ի Պահճէ Գափու, կամուրջի գլուխ։ 1794 2—3

ԲԱՌԳԻՐՔՈՒԿ
ՀԱՅԵՐԷՆԷ Ի ՏԱՃԿ․ ԵՒ Ի ԳԱՂՂԻԵՐԷՆ

Եօթներորդ տպագրութիւն

300է աւելի փոքրագիր երեսներէ բաղկացեալ 7000է աւելի գործածական եւ կարեւոր բառեր պարունակող այս սիրուն բառագրքուկին Զ․ տպագրութիւնն արդէն սպառած լինելով ըստ խնդրանաց բազմաց Է․ անգամ փութացինք տպագրել բազմաթիւ օրինակօք, եւ այս անգամ փոխանակ 5 ղրշ․ի իւրաքանչիւր օրինակը կը ծախուի 4 ղրշ․ի, որ յոյժ դիւրամատչելի գին մ'է աշակերտաց ամեն կարգի գնողաց համար։

Կեդրոնատեղին է Գ․ Պաղտատլեան գրատունը, կը ծախուի նաեւ բոլոր գրավաճառաց քով։

1828 2—5

ՕԳՏԱԿԱՐ ԽՐԱՏ ՄԸ

Ո՞վ է այն որ կարենայ ըսել թէ մուկ չունի իւր տան մէջ։ Մենք ալ այդ անտեղութեան ենթարկուած ենք, սակայն անկից զերծ մնալու շատ պարզ միջոց մը կայ․ Կը բաւէ գործածել [illegible], որ կը ծախուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, 35, Ղալաթիոյ Մեծ փողոց, Քարաքէօյ, եւ ի Պոլիս, Խորմէլ դեղարանը։

1899 1—4

ՍԳՈՏԻ ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՃԱՌԱԿ

Միլան, 24 սեպտեմբեր 1888

Պարոնայք Սգոտ և Պօուն,

Ստորագրեալս մեծաւ հաճութեամբ կը յայտարարեմ թէ Սգոտի օճառակը շատ դիւրաւ կը խմուի եւ կը մարսուի տղաքներէն, քիչ ժամանակի մէջ լաւ արդիւնքներ տալով։

ՏՐ․ ԹԻՃԻՏԷ ՍԷՔՔԻ

[illegible] 1691

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Ժ․ Տ․ Ծանէթթոյի դրամատունն ի Ղալաթիա պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան թէ յառաջիկայ հինգշաբթի յունիս 14ին կ'սկսի Համպուրկի շահաւէտ լօդըրիին առաջին վիճակահանութիւնը։

Ի վաճառ հանուած են միայն մէկ ութերորդ տոմսեր իւրաքանչիւրը 12½ ղրշ․ ոսկեդրամի եւ մէկ՝ քառորդ տոմսեր 25 ղրշ․ ոսկեդրամի․

Յուլիս 8ին եւ 10ին տեղի պիտի ունենայ Սաքսոնիոյ արքայական Լօդըրիին վիճակահանութիւնը․

Մէկ տասներորդ տոմսին գինն է 25 ղրշ․ մէկ հինգերորդ տոմսին գինը 50 ղրշ․

Յուլիս 19ին եւ 20ին տեղի պիտի ունենայ Պրուսվիքի Լօդըրիին առաջին վիճակահանութիւնը․

Մէկ ութերորդ տոմսին գինն է 17½ ղրշ, մէկ քառորդ տոմսինը 35 ղրշ․

Այս երեք վիճակահանութիւնք ի միասին կը բաղկանան 290500 թիւերէ որոց 145300ն անպատճառ պիտի շահին զանազան գումարներ․ Մեծ բաժինները վերջին վիճակահանութեանց մէջ են, 500000, 300000, 200000, 150000, 100000, 90000 80000, 70000, 60000, 50000, 40000, 30000, 20000, 10000, 5000 մարք և այլն․

Այս տոմսերէն ստանալ փափաքողք կը հրաւիրուին ժամանակին դիմել առ մեր գրասենեակն․ Գաւառներէն եկած յանձնարարութեանց հետ պէտք է փոխարժէքը ղրկել պանքնոտով, մանտա-փոստով, չէքով և այլն։ Ժ․ Տ․ ԾԱՆԷԹԹՈՅ

Ղալաթիա, Գոմիսիոն խան, Թիւ 18

1462 2—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՕՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6,243,123
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 1,932,350

ՆՕՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,421,200
ՀԱՍՈՅԹ 1887 ՏԱՐՒՈՅ 946,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

Համպուրկի, Պրունսվիքի ու Սաքսոնիայի աշխարհածանօթ մեծագին վիճակահանութեանց Առաջին կարգերը պատրաստ ըլլալով կը ծանուցանեմ Մեծապատիւ գնորդաց որ ուղղակի Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմացը Թիւ 9, Դ. Փ. Զօրուրեան դրամատունն դիմելով հետեւեալ իսկական գներովին ստանան։

Համպուրկի ամբողջ լօդ 100 ղրշ. կէսը 50, քառորդը 25, ու 1/8ը 12 1/2 ղրշ. ոսկեղէնով. Պրունսվիքը ամբողջ լօդ 128 ղրշ. կէսը 64, քառորդը 32 ու 1/8ը 16 ղրշ. ոսկեդրամ. Սաքսօն ամբողջ լօդ 250 ղրշ. կէսը 125, 1/5ը 50, ու 1/10ը 25 ղրշ. ոսկեդրամ.

Վերոյիշեալ երեք տեսակ վիճակահանութեանց մասնակցողաց ընդամենը 145300 Թիւերու, 48 միլիոն 787 հազար Ֆրանքի պատկանելի գումարը անպատճառ պիտի բաժնուին, որոնցմէ շատեր 500,000, 300,000, 200,000, 100,000, 80,000, 50,000, 40,000, 30,000 ական վարքեր ու խումբ մը Թիւեր 20,000, 15,000, 10,000, 5,000, 2,000, 1,000 ական վարքերէ զատ Միացեալներն նաև ամբողջ վճարուածնին պիտի ստանան անպատճառ, որով այս վիճակահանութեանց անխախտ բաղդաւորութիւնն իրենց դարաւոր շարունակութեամբը հաստատուած է։ Յառաջիկայ յունիս 2/14ին տեղի պիտի ունենայ Համպուրկի Առաջին կարգի վիճակահանութիւնը, ուղղակի ստորագրելոյս դիմելով կ'ստացուի, նաև գաւառներէն փոխարժէքնին միատեղ խրկուած յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը կատարուին։ Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմացը Թիւ 9.

Դ. Փ. ԶՕՐՈՒՐԵԱՆ

1702 4—4

ՋՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Լուսնոտութիւն, Խոցեր, Մինամօրդութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Գլխու պտոյտք, Ուղեղի յոգնութիւն, Գլխացաւ, Քնատութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆՐԻ ՄԻՒՌԻ ՕՇԱՐԱԿՈՎ

15 տարուան փորձառութիւն Բարիզի հիւանդանոցաց մէջ

ԲԱԴ ԵՒ ՍԻՐՕ Տ'ԷՍԳԱՌԿՕ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱԶԲՈՒԽը, կոկորդի եւ կուրծքի տկարութիւնք, կապոյտ հազն ևս անպատճառ կը բուժին

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, 35. Մեծ փողոց Ղալաթայի։ 1133

VICHY
ՎԻՇԻ

Ֆրանսա (գաւառ Ալիէի)
ԿԱԼՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ
Վարչութիւն՝ Փարիզ, 8, Պուլվար Մոնմարթր

ՀԱՆՔԱՋՐՈՑ ԵՂԱՆԱԿ

Վիշիի հաստատութեան մէջ, որ Եւրոպայիս նմանօրինակ լաւագոյն հաստատութեանց մին է, ամեն տեսակ լոգարան և [illegible] կը գտնուի ստամոքսի, լեարդի, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] հիւանդութեանց բուժման համար։

Ամեն օր՝ մայիս 15էն մինչեւ սեպտեմբեր 15՝ Թատրոն և Նուագահանդէս ի Գազինօ.—Երաժշտութիւն պարտէզին մէջ.—Ընթերցասրահ.—Տիկնանց վերապահեալ սրահ.—Խաղուց, խօսակցութեան և գնդամուղի սրահներ։

ԱՄԵՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ԿԸ ՏԱՆԻՆ Ի ՎԻՇԻ

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Ընկերութիւնն, Պուլվար Մոնմարթր, 8, Փարիզ։ 670 5—10

ԲԱԲԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	3,500	[illegible]
[illegible]	2,800	[illegible]

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով փոխադրութիւնք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲՈԲՕ ԵՒ ԸՆԿ
Գործակալք
1588

L'EQUITABLE

ԷՔԻԴԱՊԼԸ, ապահովագրական ընկ. ընդդէմ հրդեհի
Կեդրոնատեղի՝ 5, Կրէդրի փողոց, Բարիզ

Այս ընկերութիւն ընդդէմ հրդեհի կ'ապահովագրէ կարասիներ, անշարժ կալուածներ, ապրանքներ մաքսատան կամ մթերանոցի մէջ, չափաւոր պայմաններով։ Դիմել առ

ՊԵՏՐՈՍ ԱՄՊԱՐՃԵԱՆ
Ընդհանուր գործակալ ընկերութեան
40, Թաշ խան, Պահչէ-Գաբու, Պոլիս

1—26 1850

ՍԴԻՆՖԷԼՏԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

(ՊԻՐԱ)
ՇԻՇԵՐՈՒ ՄԷՋ
ՌՈՒԱՋՆՈՒԱՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԱՆԶՈՒԳԱԿԱՆ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆ
Ընդհանուր կեդրոնատեղի
Մ. ՄՈՐԻՉԻՕ ՖՐԱՆՉԻ
Վոյվոտա, Վիզանթիօ խան, Ղալաթիա, [illegible] խանի քով

ՍԴԻՆՖԷԼՏի գործարանն, որ կը գտնուի Մ. Չ քաղաքին մէջ (Աւստրիա), առաջնակարգ հաստատութիւն մ'է՝ 1852էն հիմնուած, եւ Աւստրօ-Հունգարիոյ միւս գարեջրի գործարանաց արտածման մէջ առաջին տեղը կը բռնէ։

Սդինֆէլտի գործարանն 1887ին արտադրած է 45,000 հեկտոլիտր։ 1684

L'AVENIR DES FAMILLES Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ

ԸՆՏԱՆԵԱՑ ԱՊԱԳԱՅՆ

Ապահովագրական Փոխադարձ Ընկերութիւն՝ Դրամագլխոց վերակազմութեան համար 1880ին կազմեալ՝ ի Լիոն նոտար Միդիֆիօ տը Պէլէսի ստացած պայմանագրով

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է 61, Ռէբիւպլիք փողոց, 61—Լիոն (Ֆրանսա)

Ապահովագրեալ դրամագլուխք 55 միլիոն ֆրանք

Մինչեւ ցայսօր եղած վճարմունք են, 1,000,000 ֆրանք

Տարին չորս վիճակահանութիւն՝ Յունվար, Ապրիլ, Յուլիս և Հոկտեմբեր

Վարչական խորհուրդ. Պ. ՇԻՎԷՌ, բժիշկ ի Լիոն, Նախագահ. Պ. ԱԼԼԷՌ, Նախկին տնօրէն, Հիմնադիր ընկերութեան, ի Լիոն. ՕՏԻՖՈՒԷ, Նախկին [illegible] ի Լիոն. ՊՈՄ, [illegible] ի Լիոն. ԳԻԼՍԱՔ կալուածատէր ի Լիոն. ՄԱՌԴԷԼ կալուածատէր ի Լիոն. ՌՈԲԹ, [illegible] ի Լիոն. ԺԷՆԷՆ, ի Լիոն Մ. Ժ. ԳԱՃԷՆ, [illegible] ի Լիոն, [illegible]. Մ. ԱԼԼԷՌ, տեսուչ պատուիրակ, ընդհանուր տնօրէն։

Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆ, որ հաստատուած է նպաստելու համար փոքր խնայողութեան, արագ զարգացում մ'ունեցած է։ Իւր նպատակն է որոշեալ պայմանաժամի մէջ վերակազմել դրամագլուխն, կանխավճարներու հաւանականութեամբ։—Մուրհակներ կուտայ թէ՛ ի փոխարէն միակ վճարի մը և թէ ամսական համեստ վճարներու (կարելի է ստորագրուիլ ամսական մինչեւ մէկ ֆրանքէ սկսեալ)։ Ապահովագրեալներ ունինք որոնք մէկ ֆրանք մը վճարած էին և երկու հարիւր ֆրանք ստացած են։

Վճարմունք կը կատարուին վիճակահանութեամբք, որք երեք ամիսն անգամ մը տեղի կ'ունենան ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, ի ներկայութեան վարչական խորհրդին և շահակիցներու, հանրութեան այնպիսի գործողութեամբք զորս ամեն մարդ կրնայ ստուգել։

Ընկերութեան գործառնութիւնները պէտք չէ շփոթել վիճակահանութեանց հետ ուր տոմսերը բնաւ արժէք չունին վիճակահանութենէն յետոյ։ Մեր մօտ, ընդհակառակն, ամենուն ալ վճարմունքն ապահովեալ է, քիչ մը կանուխ կամ քիչ մը ուշ, ըստ դիպուածի։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՌՆՈՒԹԻՒՆՔ

Ընկերութեանս գործառնութիւնք բազմադիմի են, ինչպէս Շարժական արժէից և փոխ տրուած դրամագլխոց ապահովագրութիւն, կորուսեալ դրամագլխոյ մը վերակազմութիւն, Երաշխաւորութիւնք և Գլխավճարք փոխատուութեանց և Ձեռնարկութեանց և Վաճառականութեան մէջ գործածուած դրամագլխոց, Մանկանց համար Օժիտք, Հանգստեան մնացուկ ծերութեան համար, Ցկեանս եկամուտներու կազմութիւն, ի մի բան այն ամեն գործառնութիւնք որոց նպատակն է խնայողութիւն։

Այս արդիւնքը ձեռք բերելու համար, Ընկերութիւնս հաստատած է զանազան սակագներ որոց վճարմունք տեղի կ'ունենան աւելի կամ նուազ մերձաւոր ժամանակաց մէջ, ըստ բաղձանաց ապահովագրելոյն։

ՍԱԿԱԳԻՆ Ա.

Ամսական 1 Ֆրանք, որ վճարուի միայն 60 ամիս, իրաւունք կուտայ 1000 Ֆրանքի մուրհակի մը 10 Թիւերով, որոց ամենքն ալ հետզհետէ կը մասնակցին ամեն բաշխման, մինչեւ ամբողջովին վճարումն 1000 Ֆրանքին։ Մարդ կրնայ ստորագրուիլ այնչափ անգամ 1000 Ֆրանքնոց մուրհակի որչափ ամսական վճարէ մէկ ֆրանքնոց։

5 Ֆրանքի ամսական բաժ մը, որ 60 ամիս վճարուի, իրաւունք կուտայ, ըստ ընտրութեան ստորագրողին, 5000 Ֆրանքի ընկերութեան արժեթղթի մը, կամ միմիայն 3000 Ֆրանքի և Լիոն քաղաքի պարտաթղթի մը, որք կը մասնակցին ամեն վիճակահանութեանց և պարգեւներուն, մինչեւ անգամ 50,000 Ֆրանքի բաժնին։

Ի փոխարէն ամսական հինգ ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի, ըստ իւր ընտրութեան

1. 500 Ֆրանքի, առանձնաշնորհեալ մուրհակ տոկոսներով որք տարուէ տարի կ'աւելնան մինչեւ ցվճարումն, կամ
2. 5000 Ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա., կամ վերջապէս
3. 1000 Ֆրանքի, Հիմնադրի մուրհակի մէկ տասներորդով։

Ծան. Անցեալ տարեշրջանին մէջ Հիմնադրի Մուրհակներն ստացան 80 Ֆրանք շահաբաժին, և ներկայ տարեշրջանին մէջ, շահաբաժինը պիտի լինի 100 Ֆրանք մէն մի թուղթի վրայ։

Ի փոխարէն ամսական 8 Ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի

3000 Ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և առանձնաշնորհեալ Մուրհակի մը՝ 500 Ֆրանքէն վճարելի, և տարով տոկոսներ որք երթալով կ'աճին մինչեւ վճարման օրը։

Ծան. Կը մնայ միայն ի վճարել 1921 առանձնաշնորհեալ մուրհակ։

Ի փոխարէն ամսական 10 Ֆրանքի, ստորագրողն իրաւունք ունի ըստ իւր ընտրութեան.

3000 Ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Պարտաթղթի մը, կամ 1877ի Գրէտի Ֆոնսիէին, կամ 1871ի Վիլ տը Բարիզէն, կամ Վիլ տը Մարսէյլէն։ (այս երեք արժէթուղթք վճարելի են 400 Ֆրանքէն) կամ 1883ի Օպլիկասիօն Ֆոնսիէռէ մը՝ 500 ֆրանքնոց, կամ վերջապէս

5000 Ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. և Բանամայի պարտաթղթի մը, շրջաբերութիւն 1888ի։

Վերջապէս, ի փոխարէն ամսական 12 Ֆրանքի, ստորագրողն ըստ իւր ընտրութեան իրաւունք ունի.

3000 Ֆրանքի, Մուրհակք Սակագին Ա. ինչպէս նաև 1879ի Ֆոնսիէռ կամ Գոմինալ Օպլիկասիօնի մը, վճարելի 500 Ֆրանքի, կամ վերջապէս Իբօդէքէռ Օպլիկասիօնի մը (Գրէտի Ֆոնսիէին հետ միացուած և 1000 Ֆրանքէն վճարելի)։

ՍԱԿԱԳԻՆ Բ.

Այս սակագնոյն մէջ, Մուրհակներն 500 Ֆրանքէն վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն միայն 25 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան երեք ամիսն անգամ մը վիճակահանութեամբք։—Բաժիններն ամսական են և 2 Ֆրանքի. առ առաւելն կը պահանջուին մինչեւ 15 տարի. կը դադրին երբ մուրհակը վաստկի վիճակահանութեան մէջ։

ՍԱԿԱԳԻՆ Գ.

Այս սակագնոյն մէջ, մուրհակք վճարելի են մէկ տարիէն առ առաւելն մինչեւ 12 տարուան ժամանակամիջոցի մը մէջ, կանխավճարներով որք տեղի կ'ունենան ամեն տարի յունվարին, ապրիլին, յուլիսին և հոկտեմբերին. առաջին երեքն 100 Ֆրանքէն և հոկտեմբերինն 500 Ֆրանքէն։—Ամսական բաժինները 2 Ֆրանքի են և միայն 50 ամիս վճարելի են։

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Լ'ԱՎԸՆԻՐ ՏԷ ՖԱՄԻՅԼ ապահովագրական ընկերութիւն մ'է հաստատեալ ըստ հրամանագրոյն 1868 յունուար 22ի, և հետեւաբար կը գործէ ընդ հսկողութեամբ պետութեան։ Հեռի լինելով շահադիտման կամ առեւտրական ո և է գործէ, ո և է վտանգի ենթակայ չէ։

Իւր գանձած դրամը, ընկերութիւնը կը գործածէ Պետական Արժէթղթոց, Գանձոց թուղթերու կամ Պետութեան, քաղաքաց և նահանգաց երաշխաւորութիւնք կրող թուղթերու. այս գումարը բաւական է ապահովելու համար իւր շրջաբերութեան հանած բոլոր մուրհակներուն վճարումը, այնպէս որ մէն մի ստորագրող բոլորովին ապահով է ստանալու իւր ապահովագրութեանց ամբողջ գումարը։

Տեղեկութեանց և բաժանորդագրութեան համար դիմել առ Պետրոս էֆ. Ամպարճեան, գործակալ Ընկերութեան ի Կ. Պոլիս, Թաշ խան, Թիւ 40, Պահչէ-Գաբու, Պոլիս։ 1081

ՍԳՈՏԻ ՕՇԱՐԱԿ

(EMULSION SCOTT)
ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՁԷՒԹԻՒՂ
[illegible]
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եօրք

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան հում իւղի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճռզածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, անուշ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն,

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։ Գործակատարք են Համմէր և Հիրշէլ, Պոլիս։ 1691

La Compagnie d'Assurences La Mannheim
ET
La Compagnie de Ré-Assurances de Mannheim

Ի ՄԱՆՀԱՅՄ

ԸՆԴԴԷՄ ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎՏԱՆԳԱՑ

Ամբողջ դրամագլուխ	12,500,000 ֆրանք
Պահեստի »	2,825,000 ֆրանք

Կ'ապահովագրուին դրամ, թանկագին մետաղ, արժէթուղթ, ոսկերչեղէն եւ պարունակող ծրարներ, որք յանձնուած են ամեն ազգի թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան ընկերութեանց։

Վերոյիշեալ ապահովագրութիւնք կը կատարուին La Mannheim Cº d'Assurances et la Cie de Ré-Assurances de Mannheim ընկերութեանց կողմ, որք ի միասին ունին 30,600,000 Ֆրանք։

Կ'ապահովագրուին շոգենաւով, երկաթուղիով առագաստանաւով փոխադրուած ապրանքներ։

Գիները շատ չափաւոր են և պայմանները շատ ազատ։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել առ

Տ. ԼԸՊԼԷ ԵՒ ՎԻԳԴՈՐ ՈՐԴԻ
Ընդհանուր Գործակալք ի Կ. Պոլիս այս երկու Ընկերութեանց

1132

Հ. ԼԱՆԺ

24, [illegible]
32, Մահմուտիյէ [illegible]) Ղալաթիա

ԵՐԿԱԹԵԱՑ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ
(Պղնձէ, ձուլածոյ և թիթեղէ երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՃՄԻՆԷՆԵՐ
ԲԵԴՐՈԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԿԱՀԵՐ
Ոռոգութեան գործիներ, Աւազանի շատրուաններ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ
ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՔ
Տատանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Հայելաւոր պահարան
Սառցարան
Քրէմիէռ
[illegible] գործիք
Վէռնիք և Ներկ

ԵՐԿԱԹԵՂԷՆՔ ՇԻՆՈՒԱԾՈՅԻՔ

Մառանի նիւթեր
Գինւոյ մամուլներ
Լոգարան
Տուշ

ՔՐԻՍԹՈՖԼԷ ՈՍԿԵՐՉԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ 676

ՖՐԱՆՔՕ-ՀՕՆԿՐՈՒԱԶ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ Ի ՊԻՒՏԱՓԵՍԹ

ՀԱՆԴԵՐՁ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Արտօնեալ դրամագլուխ	20,000,000
Գանձեալ »	10,000,000
Մահուան արկածից դէմ պահեստի	12,000,000

Արեւելից Տնօրէն. Մ. Լօժէն Բարարօ
» [illegible] գործակալ և քննիչ. Մ. Նազարէթ Եազըճեան

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳԼԽԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑ ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

Տեարք Պալեօզեան և Պալըքճեան Զմիւռնիա. Գասպարեան և Տամլամայեան Ատանա. Գ. և Ս. Սեթեան Հալէպ. Բ. Շէրէֆէտտին և Տէրունեան Ատալիա և Սպարթա. Սիմէօն Տէյիրմէնճի օղլու Քօնիա, եւն եւն։

Ֆրանքօ-Հունգարական կենաց անուանի ընկերութիւնը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով մահուան դէմ ապահովութիւններ կ'ընդունի, նոյնպէս փոքր տղայոց և աղջկանց ի չափահասութեան վճարելի պայմանաւ։

Աւելորդ կը համարիմք ըսել թէ ամէն ընտանեաց և զաւակաց տէր անձանց իբր նախնական պարտականութիւն մ'է տարեկան փոքրիկ զոհողութեամբ մը իւր կեանքն ու իւր զաւակաց ապագան ապահովել, կամ ի ծերութեան օրերու և կամ յետ մահու իւր սիրելի կնոջ և զաւակունքը, աղքատութեան սոսկալի ճիրաններէն հեռի պահելու համար։ Ուստի արդոյ հասարակութեան լուրջ ուշադրութիւնը կը հրաւիրեմք Ֆրանքօ-Հունգարական ընկերութեան շահաւէտ պայմաններուն և վիճակահանութեան մասնաւոր տեսակներուն որ մէն մի տարի Պիւտափէսթի մէջ ի ներկայութեան կայսերական պաշտօնէից տեղի կ'ունենան, մէն մի շահող թիւ 100 անգլիական ոսկի շահելու պայմանաւ։

Աւելի ընդարձակ և կարեւոր տեղեկութիւններ ստանալու համար պէտք է դիմել առ վարչութիւն։ Ամեն դիւրութիւն յօժարութեամբ ձրի կը տրուին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանեմք յարգոյ հասարակութեան թէ, ընկերութեանս 1885 յունվար 1էն մինչ 1886 տարւոյն յունվար 1ի ընդհանուր գործողութեանց հաշուեցուցակին, ([illegible]) պահեստի գումարին վրայ 2 միլիոն ֆրանքի պատկանելի գումարի մը յաւելում գոյացած է, որով անցեալ տարւոյն 10 միլիոն պահեստի գումարը ներկային 12 միլիոն է։ 654

ՏՕՔԹՕՐ ԱՅԷՐԻ

ՉԷՐՐԻ ՓԷՔԹՕՐԱԼԸ

Տօքթօր Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը բաղկացնող նիւթերը թէ Ամերիկա եւ թէ Պոլիս հրատարակուած են, ուզողը կրնայ մեր մաղազային դեղագիրը ստանալ։ Բժիշկներն խոկ կը յանձնարարեն այս դեղը հիւանդներու։ Նշանաւոր դեղ ու դարման է հարբուխի, հազի եւ կոկորդի ու կուրծքի հիւանդութեանց։ Բազումք վտանգաւոր հիւանդութենէ ազատած են սորա միջոցաւ։ Նոր սկսած թոքախտը կը բուժէ եւ յառաջացեալ թոքախտ ունեցողներու նեղութիւնն ամենայնիւ կը մեղմացնէ։ Դեղավաճառք կը ծախեն։ Այէրի Չէրրի Փէքթօրալը հարցունելու է։ Կեդրոնատեղին է Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունն որ ի Ղալաթիա։

Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայէն նոր եկած ոսկեզօծ իրեր որք գրեթէ ոսկւոյ նման տեւողական են ու գեղեցկուն, ինչպէս են թեւնոցի ու կուրծքի կոճակներ, ժամացոյցի շղթայք կանանց եւ արանց համար, դրօշներ, մանեակներ, օղեր և այլն։ Եկած է նաև նորելուկ քարիւղի լամպեր 60 եւ 80 ճրագի լոյսով։ Ընտիր կարի մեքենաներ։ Մեքենայով կարելու յարմար կտաւի մասուածներ։ Նորանոր Ամերիկայի գեղեցիկ ժամացոյցներ, եւ այլ ընտանեկան պիտոյից վերաբերեալ բազմատեսակ վաճառք որք չափաւոր գներով կը ծախուին։ 531

ՔՍԱՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ
ԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀՐԱՇԱԼԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ՉԻԹԼԻԻ

(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

[illegible]

1304 Սէֆէր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—Վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատելֆիայի, Անվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Չիթլիի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող հանքային ջուրերէն գերազանց է, Չիչերու մէջ կը գրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Աբիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական Վաճառ. Նախարարին։ Մէն մի էթիքէթ կրելու է քննիչ բժշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամեն Չիչերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յաջողութիւնն ապահովեալ է մարսողական խողովակին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ, շաքարախտի և փամփշտային խօժմութեանց մէջ։

Չիթլի շատ ախորժահամ հանքաջուր մ'է, սեղանի համար պատուական ջուր մ'է եւ շատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են համաճարակ հիւանդութեանց ատեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ֆըլեզըներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Չիթլին։

Չիթլին կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Նաև օգտակար է նաև այն պարագային երբ [illegible] մանուկները կաթէ կտրելու է։

Չիթլիի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը ղրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինել թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 15, Ճէլալ Պէյ խան, եւ ի Մասնաճիւղս՝—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէլլա Սուտա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէջիքի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրզեան, դեղագործ, Ճըղալօղլու, Պարոնեան դեղարանատան մօտ.—Աքսարայ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր.—Ղալաթիա, Պ. Մավրոյտօ, վաճառական, Սալթըք փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սամս Արօնօբուլօ.—Պէօյիւքտէրէ, Ռոդիրոքի Թէօխարիտի, վաճառական.—Գատը գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անթիբա.—Իւսկիւտար, Սօվրաքի Նուլօրուլօ, դեղագործ։

Պարապ Չիչերը ետ կ'առնուին։

1054

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

[illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	300
[illegible]	4000	[illegible]	30 0
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
[illegible] խան
ՋԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
1 91 31. Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրփուլ

Արտօնատէր Օ. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ